Universitat de les
Illes Balears

Mapa de la transparència dels plens municipals a Mallorca

Mapa de la transparencia de los plenos municipales en Mallorca

Transparency map of Mallorca's municipal plenary sessions

Gerard Martínez Quetglas

Memòria del Treball de Final de Màster

Màster Universitari de Cognició i Evolució Humana
de la
UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Curs Acadèmic 2012/13

Data: Juny del 2013

Signatura de l'autor

Tutor del treball: Alejandro Nicolás Miquel Novajra

Signatura del tutor

La publicació a la que tenc pensat enviar aquest treball és *Papers. Revista de Sociologia*. Els motius de l'elecció són: perquè accepten articles de ciències socials, perquè admeten escrits en català i perquè ofereixen una extensió major que altres publicacions que he consultat.

Agraïments

Vull agrair al professor Alexandre Miquel per haver acceptat dirigir aquest treball. Estic molt content d'haver rebut la seva atenció, consells i, sobretot, haver estat alumne seu.

També vull donar les gràcies a n'Ismael Yrigoy per la seva col•laboració i suport.

Índex

1. Introducció

2. Marc teòric

3. Marc normatiu

4. Casos d'opacitat

5. Metodologia

6. Resultats

7. Mapa de la transparència

8. Cas d'estudi: Bunyola

9. Conclusions

10. Bibliografia

11. Annexos

1. Introducció

L'objectiu d'aquest treball és l'elaboració d'un indicador que pugui servir per comparar el nivell de transparència de les sessions plenàries dels ajuntaments de l'illa. De cara a la seva obtenció és necessari realitzar una tasca de contextualització a fi d'explicar la seva gènesi per mitjà de distintes vies.

Per començar s'ofereix una aproximació teòrica. Es comenten algunes de les aportacions que des de l'àmbit de la filosofia, sobretot, parlen de la relació entre política i individu. Fent ús de la dicotomia normatiu/positiu es tracta primerament de donar resposta a la pregunta: com han de ser les coses? En aquest espai es dóna cabuda a diverses aportacions de tipus moral que expliquen el paper que les persones i les institucions han de tenir en aquesta matèria.

Fer del ple l'arena d'estudi respon a una qüestió de proximitat. Com a institució és la manifestació del poder més proper. Com a òrgan administratiu de menor rang territorial és el més immediat (d'entrada en termes geogràfics) al ciutadà. Entendre com opera constitueix una oportunitat per aproximar-se al funcionament de l'ens encarregat de la gestió i administració d'un poble.

Si bé la tria de l'ajuntament no implica majors consideracions sí que resulta adient plantejar quin és el paper que polítics i ciutadans (o simplement ciutadans tots ells) han de tenir en un espai tan concret. Per tant, en detriment de la qüestió de la transparència, abans es tracta d'abordar l'altre concepte cabdal d'aquest estudi: la ciutadania. Fent ús de tradicions com la liberal, republicana o comunitarista s'ofereixen distintes opinions de cara a veure quin rol han de jugar els individus.

Seguint en una dimensió normativa el segon apartat del treball es centra en la legislació estatal, autonòmica i local. Què diu la llei en matèria de drets, deures i obligacions dels individus assistents als plens? Quin marge de maniobra es dóna a la ciutadania en termes de participació? De quins instruments disposen els governants per afavorir (o impedir) la transmissió del contingut de les sessions plenàries? Què diuen les sentències de diversos tribunals arran d'aquestes qüestions? A més d'aquestes preguntes, en aquest espai també s'indiquen recomanacions d'institucions com el Defensor del Poble o l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

La tercera fase del treball suposa l'altra cara de la moneda. Fent ara ús del vessant positiu s'intenta veure com són les coses a la pràctica, més enllà del que marca la Constitució i les demés lleis. Es realitza un recorregut per diversos municipis de l'Estat espanyol per tal de documentar com en

ocasions s'atempta contra els drets més bàsics de la ciutadania. És també l'oportunitat per veure a quines conseqüències s'enfronten alguns ciutadans que han decidit adoptar un rol actiu i anar més enllà de la ciutadania liberal.

Una vegada introduïda l'esfera normativa i diversos casos d'arreu de l'estat, la segona part del treball mira de traslladar aquest raonament a l'àmbit local. La peça central d'aquest apartat és l'elaboració d'un mapa de la transparència dels plens municipals a Mallorca. Inspirat en el que s'ha dit als tres punts anteriors es presenta un indicador amb finalitats comparatives. Fonamentat en set variables serveix per veure quins són els pobles més o manco transparents de l'illa pel que fa a un dels esdeveniments centrals de la política local. Per a la seva obtenció s'ha fet arribar a cada ajuntament un qüestionari. Així es dóna la possibilitat als consistoris de presentar la versió oficial, o dit d'una altra manera, com ens diuen que són les coses. Una vegada obtinguts els resultats es mostren tot un seguit d'estadístiques i figures per cartografiar quines facilitats existeixen a cada municipi si es vol tenir coneixença del que té lloc a les sessions plenàries.

La darrera fase del treball suposa la posada en pràctica de l'indicador. Fent ús d'informació obtinguda durant l'etapa de treball de camp i per mitjà d'altres fonts s'arriba al bessó de l'estudi: veure si existeix coherència entre allò que els ajuntaments han dit que és possible i com són a la pràctica les coses. Si més no, la idea és que els lectors contrastin el que les batlies han afirmat amb els drets i deures que es tenen en realitat.

Per acabar, el treball clou amb les conclusions i reflexions a partir dels resultats obtinguts.

2. Marc teòric

Tot fent referència a Ulrich Beck, Zygmunt Bauman i Anthony Giddens, segons Tomeu Salas (2007: 286) el concepte de ciutadania es refereix a la identitat política de l'individu, que condiciona el paper públic que juga i les relacions que pot establir en el marc de la comunitat política.

Al treball de Javier Peña (2008) se'ns parla de dues aproximacions al concepte de ciutadania a l'època contemporània. Ambdues tracten de donar resposta a qüestions del tipus: quina importància tenen els drets i deures que s'assignen als ciutadans? Quin lloc pertoca a la política? Quin paper s'ha de tenir a l'esfera pública? Quins són els valors i virtuts que ha de tenir la ciutadania?

El primer model que es tracta és el de la ciutadania *liberal*. Segons aquesta postura tota persona és abans home que ciutadà. Els seus interessos i preferències són condicions prèvies a l'entrada en la societat. La màxima d'aquest model és la protecció dels drets individuals. La funció bàsica de l'estat passa per garantir la protecció dels drets propis. La tasca política tracta d'establir mecanismes que minvin les interferències dels poders públics i evitar que atemptin contra la llibertat personal.

L'activitat política és titllada de costosa, aliena a l'interès particular. De fet, en una versió extrema, la noció de bé comú desapareix tal que només es contempla el bé individual i l'agregació de les preferències individuals tot seguint les regles del mercat. Aquesta tesi configura un tipus de ciutadà on pondera més l'atenció sobre els seus drets que no pas sobre les seves obligacions.

Aquest model limita la concepció del ciutadà en termes d'activisme polític. En cas de dur-se a terme, el compromís cívic es realitza en base a interessos individuals més que a través de formes d'organització social. Com a instruments de cara a l'obtenció de la llibertat personal i l'autogovern es considera que la reflexió crítica i la moderació són millors eines que actituds obertament polítiques i/o participatives.

Pel fet de considerar les institucions polítiques des d'una òptica instrumental aquest model pot afavorir certa passivitat entre la ciutadania ja que existeix una tendència cap a la representativitat. Una elit política de professionals esdevé en darrera instància la manera en que es canalitzen les preferències individuals a través de processos electorals celebrats cada cert temps.

El segon model que s'estudia és el de la ciutadania *republicana*. Aquesta escola de pensament considera que la base de la concepció de l'home rau en la ciutadania. Assolir aquesta condició és fruit de la relació amb la comunitat política i el compromís amb les institucions. La llibertat també és un valor cabdal però no s'entén com un bé a protegir vers la influència de l'estat sinó com els recursos de poder que atorguen les institucions polítiques. La llibertat no opera en el buit sinó que és gràcies a elles d'on neixen les normes que la garanteixen.

L'obtenció de l'autonomia individual apareix arran de l'activitat grupal. Els drets tampoc venen prefixats sinó que sorgeixen durant el procés polític. Només la voluntat política fa reals els drets, que són els recursos que fan possible l'aparició d'una ciutadania lliure.

En aquest model la virtut cívica té un pes major que en el cas de la ciutadania liberal. Aquí la ciutadania és considerada com un exercici actiu que s'articula a través de la participació en la vida pública. No ve donada ni s'entén com una concepció estàtica. La participació pot adoptar moltes formes i l'activitat política no és sinònim exclusiu de formar part d'un partit. Pot entendre's com el fet de ser membre d'associacions i/o organitzacions, realitzar voluntariat, ... La màxima d'aquesta tesi és que la vida cívica (en oposició a la vida contemplativa) és el requisit indispensable de la llibertat. Si els ciutadans no s'integren en la vida pública el resultat esdevé en una decadència de les institucions, el sorgiment de poders arbitraris privats i la difusió de la corrupció.

Contràriament al model liberal, els comportaments que s'espera que els individus practiquin són distints. En oposició al postulat de la mà invisible, on fruit de l'egoisme de tots els individus s'arriba a una situació de bé comú generalitzat, el model republicà adopta un altre tipus d'actitud. Sense recórrer a creences rousseaunianes que apel•len a una condició de bondat innata en l'ésser humà sí que es qüestiona l'impacte que els sentiments purament egoistes tenen en el procés de presa de decisions.

Un tercer tipus de ciutadania neix com a reacció a les visions que l'individualisme liberal té sobre la persona i la política. El model *comunitarista* reclama una ciutadania activa amb especial èmfasi sobre la comunitat política en la que s'integra el ciutadà. En oposició a les societats modernes liberals, caracteritzades per la seva atomització, pèrdua d'estima sobre els béns públics o alienació dels seus individus, el comunitarisme proposa la lloa del bé comú assolit a través de la cooperació i la participació activa de la comunitat. Fent ús d'aportacions de Michael Walzer, Charles Taylor o David Miller, José Rubio Carracedo (2007) fa una síntesi del que representa aquesta opció. L'ideari comunitarista pretén harmonitzar el concepte de bé comú amb el pluralisme a l'esfera pública a

través de la deliberació i el debat entre els grups de ciutadans. A diferència de liberals i republicans, no es parteix d'uns principis essencials de justícia sinó que aquests s'obtenen per mitjà de la deliberació pública. D'aquí resulta la importància de la contextualització ja que els individus de cada comunitat practicaran la deliberació i el debat a través del diàleg en una determinada ubicació social i cultural.

En aquest model té més importància reflexionar sobre les raons de la comunitat, en oposició a la priorització que el liberalisme fa sobre la llibertat. Defugint de principis i veritats absolutes autors com Michael Sandel (1982) critiquen que es pugui parlar d'eleccions racionals individuals prèvies a qualsevol vincle comunitari. Charles Taylor (1989) argumenta que es necessita del reconeixement dels altres a fi de forjar una pròpia identitat individual: la persona no es constitueix de forma aïllada. La realitat més essencial parteix de la identitat cultural. És impossible parlar d'identitat política sense entendre el correlat cultural de la que es deriva.

A Clemente Jesús Navarro (2011) s'estudien diversos trets que configuren la ciutadania, però es fa ara afegint un punt de vista ecològic al debat. Amb independència de qüestions socials o econòmiques, la forma que adopta la comunitat local pot explicar el grau de participació política dels ciutadans.

La variable sobre la que oscil•la l'estudi és la mida de les comunitats. Ara bé, les interpretacions que es fan sobre la incidència d'aquest factor són oposades. D'una banda, existeix una escola de pensament que planteja una relació negativa entre la mida d'una comunitat i la participació política. És a dir, com més petita sigui major serà el grau de participació dels seus integrants. L'opció contrària argumenta que a mesura que la comunitat política sigui més àmplia apareixeran més oportunitats de cara a la implicació i activisme ciutadà. Els noms que s'empren per codificar aquests models són la tesi *comunitària* i la tesi de la *mobilització*, respectivament.

Pel que fa a la tesi comunitària, el bessó del seu argumentari reposa en els costs d'oportunitat als que s'enfronta un ciutadà en termes d'interès sobre les qüestions locals. A les comunitats més petites s'han de realitzar manco esforços si es vol contactar amb les autoritats públiques o si es vol conèixer la realitat més propera (l'ajuntament, l'escola, ...). Aquesta tesi també defensa un major interès pels assumptes públics, el sorgiment d'actituds cooperatives i un major intercanvi d'opinions entre veïns derivats de la gran densitat de sociabilitat present a les petites comunitats. A les grans ciutats aquestes actituds desapareixen. Segons Louis Wirth (1938) el volum i l'heterogeneïtat de la

gran ciutat generen un mode de vida on predomina l'anonimat, el desenvolupament de processos d'alienació i el distanciament social.

La tesi de la mobilització defensa tot el contrari: la gran ciutat (pel fet de ser-ho) promou la participació ciutadana. Els augments de població i densitat demogràfica es tradueixen en una major diversitat social i política. Contradient el plantejament anterior la mobilització ciutadana no s'articula en base a la proximitat entre individus. En un context amb més participants creixen les oportunitats de relacionar-se amb gent que comparteix interessos. D'altra banda, la mobilització pot adreçar-se a assumptes que transcendeixin les fronteres de la ciutat. És més, l'auge de les noves tecnologies possibilita que els ciutadans interessats a intervenir en qüestions cíviques puguin fer-ho sense dependre de la dimensió espaial.

Un altre model normatiu mira de superar una concepció economicista, instrumental i privada de la democràcia que redueix la política a una simple agregació d'interessos individuals que ja venen donats (Melero, 2007: 11). És la *democràcia deliberativa*, un seguit de propostes on la participació activa dels ciutadans i un procés de presa de decisions col•lectives per part dels participants (a través del debat i l'argumentació pública) són cabdals.

Jon Elster (1998) explica el marc d'on sorgeix aquesta opció:

"Cuando un grupo de individuos iguales tiene que tomar una decisión acerca de una cuestión que les concierne a todos, y cuando la distribución inicial de opiniones no obtiene consenso, pueden sortear el obstáculo de tres maneras diferentes: discutiendo, negociando o votando." (pàgina 18)

En la presa de decisions polítiques intervenen habitualment els tres procediments. Ara bé, a la democràcia deliberativa la presa de decisions es fa de forma col•lectiva mitjançant la participació de tot aquell que es vegi afectat per la decisió, o bé pels seus representants (l'element democràtic). A més, els arguments que emprin els participants han d'estar compromesos amb els valors de racionalitat i imparcialitat (l'element deliberatiu). En aquest model el debat és la peça central tal que la discussió i l'argumentació són eines més importants que introduir un paperet cada quatre anys a una urna, per posar un exemple.

Per entendre millor les propostes de la democràcia deliberativa José Luis Martí (2006) proposa veure els principals idearis democràtics que s'hi oposen, concretament tres: la democràcia com a mercat, la democràcia pluralista i la democràcia agonista.

Joshua Cohen (1989) es mostra favorable al model deliberatiu i proposa el desenvolupament d'un "procediment deliberatiu ideal" que serveixi de base al disseny d'una democràcia participativa. A *Deliberación y legitimidad democrática* es descriuen els elements que constitueixen la concepció formal d'una democràcia deliberativa així com els principis sobre els que reposa una deliberació ideal. Amb tot, la defensa del paper de la discussió com a instrument polític permet que els ciutadans adoptin un rol més actiu. D'aquesta manera, s'és contrari a una visió de la democràcia que delega en uns representants tota tasca política deixant els ciutadans interessats només en la seva vida privada.

L'ambició d'aquest treball en termes de virtut cívica és minsa. No es pretén fer una lloa de la democràcia de Pericles. Del que es tracta és veure si com a mínim es respecten els drets més bàsics dels assistents a les sessions plenàries. La intenció és comprovar és si el ciutadà hi té cabuda com a espectador (físic o a través d'una pantalla) ja que no massa sovint s'està autoritzat a participar ni tan sols exposant opinions o preguntes. El tipus de ciutadania que aquest treball configura tan sols aspira a ser testimoni d'una part del procés de presa de decisions a l'àmbit de poder local més proper. En tot cas, opcions com la republicana o la comunitarista s'adapten millor al que es pretén. Sense intenció de voler excloure la liberal sí que és cert que en aquest treball es parla de ciutadans que d'entrada tenen interès a conèixer de primera mà què ocorr als seus ajuntaments. A més, al desig de voler estar informat s'afegeix també la voluntat de personar-se, intervenir i participar en aquest acte de la política municipal (en el sentit de Peña, 2008).

3. Marc normatiu

Una vegada mostrats alguns models teòrics sobre distints tipus d'identitats polítiques es presenta el marc normatiu que delimita el rang d'actuació dels ciutadans per llei (estatal, autonòmica i local). En aquest apartat s'ofereix un breu llistat en matèria de drets, deures i obligacions dels individus assistents als plens.

Iniciam la repassada a la normativa en matèria de participació fent referència a diversos articles recollits a la Constitució (figura 1):

Article 9.2

Correspon als poders públics de promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social.

Article 20

1. Es reconeixen i es protegeixen els drets:

a) A expressar i difondre lliurement els pensaments, les idees i les opinions mitjançant la paraula, l'escriptura o qualsevol altre mitjà de reproducció.

b) A la producció i a la creació literària, artística, científica i tècnica.

c) A la llibertat de càtedra.

d) A comunicar o a rebre lliurement informació veraç per qualsevol mitjà de difusió. La llei regularà el dret a la clàusula de consciència i al secret professional en l'exercici d'aquestes llibertats.

2. L'exercici d'aquests drets no pot ser restringit per mitjà de cap tipus de censura prèvia.

3. La llei regularà l'organització i el control parlamentari dels mitjans de comunicació social que depenguin de l'Estat o de qualsevol ens públic i garantirà l'accés a aquests mitjans dels grups socials i polítics significatius, respectant el pluralisme de la societat i de les diferents llengües d'Espanya.

4. Aquestes llibertats tenen el límit en el respecte als drets reconeguts en aquest Títol, en els preceptes de les lleis que el desenvolupin i, especialment, en el dret a l'honor, a la intimitat, a la imatge pròpia i a la protecció de la joventut i de la infància.

5. Només podrà acordar-se el segrest de publicacions, gravacions i altres mitjans d'informació en virtut de resolució judicial.

Article 48

Els poders públics promouran les condicions per a la participació lliure i eficaç de la joventut en el desenvolupament polític, social, econòmic i cultural.

Figura 1. Font: Constitució espanyola de 1978

La llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local recalca el caire públic de les sessions plenàries (tret d'alguns casos) així com el paper que han de tenir les corporacions locals en matèria de difusió i informació dels esdeveniments de la vida local (figura 2):

Artículo 69.

1. Las Corporaciones locales facilitarán la más amplia información sobre su actividad y la participación de todos los ciudadanos en la vida local.

2. Las formas, medio y procedimientos de participación que las Corporaciones establezcan en ejercicio de su potestad de autoorganización no podrán en ningún caso menoscabar las facultades de decisión que corresponden a los órganos representativos regulados por la Ley.

Artículo 70.

1. Las sesiones del Pleno de las Corporaciones locales son públicas. No obstante, podrán ser secretos el debate y votación de aquellos asuntos que puedan afectar al derecho fundamental de los ciudadanos a que se refiere el artículo 18.1 de la Constitución, cuando así se acuerde por mayoría absoluta.

No son públicas las sesiones de las Comisiones de Gobierno.

2. Los acuerdos que adopten las Corporaciones locales se publican o notifican en la forma prevista por la Ley. Las Ordenanzas, incluidas las normas de los Planes urbanísticos, se publican en el «Boletín Oficial» de la provinca y no entran en vigor hasta que se haya publicado completamente su texto y haya transcurrido el plazo previsto en el artículo 65.2. Idéntica regla es de aplicación a los presupuestos, en los términos del artículo 112. 3, de esta Ley.

3. Todos los ciudadanos tienen derecho a obtener copias y certificaciones acreditativas de los acuerdos de las Corporaciones locales y sus antecedentes, así como a consultar los archivos y registros en los términos que disponga la legislación de desarrollo del artículo 105, letra b), de la Constitución. La denegación o limitación de este derecho, en todo cuanto afecte a la seguridad y defensa del Estado, la averiguación de los delitos o la intimidad de las personas, deberá verificarse mediante resolución motivada.

Figura 2. Font: BOE núm. 80 de 3/4/1985

Al Reial Decret 2568/1986, de 28 de novembre pel que s'aprova el Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les Entitats Locals trobam (figura 3):

Art. 88. 1. Serán públicas las sesiones del Pleno. No obstante, podrá ser secreto el debate y la votación de aquellos asuntos que puedan afectar al derecho fundamental de los ciudadanos a que se refiere el artículo 18.1 de la Constitución Española, cuando así se acuerde por mayoría absoluta.

2. Para ampliar la difusión auditiva o visual del desarrollo de las sesiones podrán instalarse sistemas megafónicos o circuitos cerrados de televisión.

3. El público asistente a las sesiones no podrá intervenir en éstas, ni tampoco podrán permitirse manifestaciones de agrado o desagrado, pudiendo el Presidente proceder, en casos extremos, a la expulsión del asistente que por cualquier causa impida el normal desarrollo de la sesión. Sin perjuicio de ello, una vez levantada la sesión, la Corporación puede establecer un turno de consultas por el público asistente sobre temas concretos de interés municipal.

Figura 3. Font: BOE núm. 305 de 22/12/1986

És prou significatiu si tenim en compte que fa gairebé trenta anys les tecnologies de la informació no estaven tan esteses com ara. D'altra banda, també s'hi descriu el comportament que el públic assistent al ple ha de mantenir. La presència de la gent queda reduïda a una dimensió testimonial ja que per llei només es pot ser espectador del que hi té lloc. Trencar aquest principi faculta el governant a prendre mesures com l'expulsió del assistents. Ara bé, aquest article també manifesta de forma expressa l'autoritat que té la Corporació de cara a donar la paraula a la ciutadania i deixar que intervengui una vegada aixecada la sessió. Per tant, per poder superar el rol d'oient i poder adoptar una actitud activa al ple és necessari el permís dels polítics al poder.

Per mor de la negativa d'alguns batles a deixar enregistrar els plens s'han adreçat cartes al Defensor del Poble denunciant-ho. En referència a la negativa del batle de Matillas (Guadalajara) a autoritzar les filmacions de les sessions plenàries es recomana, a mode de síntesi, el següent (figura 4)[1]:

Que en atención al ejercicio de los derechos fundamentales previstos en el artículo 20 de la Constitución, en los términos reflejados en las consideraciones que anteceden, se autoricen las solicitudes para la grabación de los Plenos y la difusión de lo grabado, siempre con respeto a la normativa en materia de protección de datos de carácter personal y restante normativa que resulte de aplicación, y ello previa advertencia a todos los participantes en los Plenos de que se trate de que las sesiones pueden ser grabadas en formato no sólo sonoro sino audiovisual, para su posterior difusión en medios de comunicación.

Figura 4. Font: Defensor del Poble

[1] El document complet es pot consultar a www.matillas.org/docs/Recomendacion%20Defensor%20del%20Pueblo.pdf

En alguns casos, la negativa dels batles a deixar que els filmin s'empara en el dret a la pròpia imatge així com en interpretacions de la Llei orgànica de protecció de dades. No obstant, el gabinet jurídic de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD) autoritza la filmació de plens per mor del caire públic de les sessions, sempre que es respectin una sèrie de normes. S'ofereix a continuació el fragment d'una resposta de l'AEPD en contestació a una consulta sobre aquesta matèria (figura 5)[2].

De este modo, será conforme con lo dispuesto en la Ley Orgánica 15/1999, la emisión de las sesiones plenarias del Ayuntamiento, pues se trata de una cesión amparada en el artículo 11.2 a) de la Ley Orgánica 15/1999, en virtud de lo establecido en el artículo 70 de la Ley Reguladora de las Bases del Régimen Local. siempre que la Corporación en el uso de sus competencia no decida aplicar la excepción contenida en el artículo 70 de la Ley de Bases del Régimen Local, esto es que, no se trate de asuntos cuyo debate y votación pueda afectar al derecho fundamental de los ciudadanos reconocido en el artículo 18.1 de la Norma Fundamental.

Por último señalar que sería conveniente informar a los afectados que a partir de ahora las sesiones plenarias de la Corporación van a ser publicadas en Internet.

Figura 5. Font: informe jurídic 0526/2009 de l'AEPD

Sentències de diversos tribunals desautoritzen les actuacions d'aquells consistoris que no deixen enregistrar els plens municipals. A una d'elles, del Tribunal Superior de Justícia de València, trobam el següent (figura 6)[3]:

[2] Es poden trobar diversos informes al web de l'AEPD si bé el document al que es fa referència és aquest: http://www.agpd.es/portalwebAGPD/canaldocumentacion/informes_juridicos/cesion_datos/common/pdfs/2009-0526_Publicaci-oo-n-en-internet-de-las-sesiones-plenarias-de-los-Ayuntamientos.pdf

[3] La sentència es pot consultar a http://tsj.vlex.es/vid/-58946998

d).- La transmisión información en nuestra sociedad no esta restringida ni mucho menos solo, a quienes sean periodistas, de manera que, cualquier ciudadano puede informar, trasladar datos, por cualquiera de los medios técnicos que permiten su tratamiento y archivo, y por supuesto, cualquiera puede mostrar su opinión respecto de los datos que trasmite.

e).- La función de policía del pleno no quiere decir que pueda prohibirse cualquier grabación, sino solo aquellas que manifiestamente impliquen una alteración del orden, que impida el desarrollo de la sesión, y solo en el momento en que, a resultas de dicha grabación devenga imposible la continuación de la misma. Circunstancias estas difícilmente producibles, si el que graba simplemente se limita a grabar.

f).- Los poderes públicos en democracia se caracterizan por su coherencia, y su transparencia; lo primero implica racionalidad; y lo segundo, que sus decisiones no solo pueden, sino que deben ser conocidas por todos ciudadanos.

Figura 6. Font: Sentència del TSJV

Tal com s'aprecia, el dret a difondre informació no és patrimoni exclusiu dels mitjans de comunicació sinó que es fa extensiu a la ciutadania en general. D'importància cabdal és també el punt e) per la referència a les forces de l'ordre. L'expulsió dels assistents al ple que estiguin filmant només és tolerable quan s'estigui dificultant el funcionament ordinari del ple.

Com a darrer exemple, existeix una sentència del Tribunal Suprem de 2007 que permet l'enregistrament dels plens[4]. A més, a diferència de les sentències d'altres tribunals en aquest cas es crea jurisprudència.

[4] La sentència es pot consultar aquí: http://www.poderjudicial.es/search/doAction?action=contentpdf&databasematch=TS&reference=492619&links=&optimize=20070614&publicinterface=true

4. Casos d'opacitat

L'apartat anterior oferia una breu repassada en matèria de drets, deures i obligacions dels individus assistents als plens. No obstant, cal plantejar-se si l'existència d'aquestes lleis va acompanyada del seu compliment.

Tot seguit es mostren una sèrie de casos que tenen d'element comú la manca de transparència d'alguns ajuntaments. Es produeixen a municipis d'arreu de l'estat i presenten prou peculiaritats com per ajudar a confeccionar un llistat dels mecanismes ideats per evitar que la ciutadania pugui tenir coneixement d'allò que succeeix a les sessions plenàries. A mode de tast es pretén il•lustrar amb alguns exemples mostres d'aquestes situacions. La seva obtenció es produeix a través de cròniques de la premsa escrita i mitjans de comunicació digital que es fan ressò d'aquesta qüestió. Però sobretot, gràcies a un arxiu audiovisual que engreixa dia a dia[5].

Vagi per dit que sobre aquest apartat planeja l'ombra del sincronisme. Com si de fotografies es tractàs s'ofereixen retaules d'episodis puntuals. La contextualització de les estampes que s'enumeren no és completa, com tampoc ho és l'estadi en que han acabat aquestes notícies. Ara bé, l'objectiu essencial és donar a conèixer situacions d'abús de poder i/o opacitat. S'hagin superat o hagin empitjorat, el cas és que han tengut lloc. El fet que es produeixin arreu de l'estat i a tot tipus de municipis no fa sinó revelar un patró de conducta d'allò més estès.

Amb tot, les actuacions dels polítics podrien venir provocades per mor de no conèixer la normativa. Per ser batle no és necessari disposar de cap títol acadèmic, ni tan sols és necessària la superació de cap prova. No es pot dir el mateix dels secretaris presents a les sessions plenàries que s'encarreguen de la redacció de les actes. Com a funcionaris se suposa que han hagut de superar unes proves per aconseguir el seu lloc de feina. La matèria avaluada a les oposicions contempla programes sencers dedicats a l'estudi de la Constitució, dret administratiu i demés normatives. És a dir, disposen d'un coneixement, a priori, més elevat que el que pugui tenir qualsevol càrrec polític i no obstant, com es veurà, de vegades toleren i donen el vistiplau a actituds que van en contra de la norma. El mateix passa amb les forces de l'ordre o els altres treballadors públics presents al ple. La figura 6 així ho recorda.

[5] El web www.grabatupleno.com disposa d'un arxiu dels consistoris que impedeixen els enregistraments així com d'altres municipis on la mobilització ciutadana i política ha permès l'exercici d'aquest dret allà on no era possible. De la mateixa manera, endinsar-se a *youtube* a la recerca de nous casos també resulta factible.

Quan no és possible assistir als plens i comprovar en persona què hi passa, els vídeos dels ciutadans que enregistren els seus dirigents esdevenen l'única font per fer-se una idea del funcionament d'alguns consistoris. Com a postura metodològica, en aquest treball es defensa que l'obtenció de la informació a través dels sentits a les sessions plenàries és preferible a la que ens arriba a través d'altres fonts: sistemes de comunicació no formals, no oficials i sense possibilitat de conèixer-ne l'autoria com, per exemple, la xafarderia local. Les gravacions que circulen per la xarxa sintetitzen en pocs minuts actituds contràries a les lleis, recomanacions i informes judicials que s'han anat mencionant. La vàlua d'aquests documents s'aprecia més encara quan proliferen les notícies de ciutadans que han estat denunciats, multats i vexats pel fet d'aconseguir-los i fer-los públics.

És el cas de Matillas, un municipi de Guadalajara (Castilla la Mancha) amb una població inferior als 200 habitants. Diverses notícies informaren de la negativa del batle a deixar que els plens s'enregistrin i de les posteriors multes als ciutadans que ho intentaren[6] [7]. Arribats a aquest punt s'evidencia una estratègia freqüent per part d'aquells governants contraris a la transparència. Les denúncies als ciutadans s'articulen en base a criteris d'alteració de l'ordre, desobediència a l'autoritat o per impedir el desenvolupament normal d'una sessió plenària. El detonant que inicia el procés sancionador és l'intent dels ciutadans a enregistrar els plens però sovint les raons que s'expressen en les denúncies per justificar l'actuació de les forces de l'ordre apel•len a un comportament inadequat dels assistents en forma d'actituds rebels i hostils. Aquest exemple serveix per il•lustrar la tensió entre les normes de l'apartat anterior i el marge d'actuació dels ciutadans que intenten exercir un rol actiu. Amb altres paraules, la normativa presentada ens diu que filmar els plens és legal però no certes actituds atribuïdes als ciutadans (que sí serien punibles) a fi d'escarmentar aquells que s'han atrevit a exercir els seus drets constitucionals i evitar que altres persones facin el mateix.

El cas de Logroño representa una dimensió distinta de la sessió plenària com a arena d'estudi. Amb una població d'uns 150.000 habitants ens trobam amb un consistori amb un pes econòmic i social molt superior al del municipi manxec. Ara bé, algunes actituds són compartides. Segons la crònica del mitjà digital larioja.com un membre del 15M (Asamblea Logroño) fou advertit sobre la prohibició de l'enregistrament del ple amb el seu mòbil[8]. S'ordenà també l'actuació de la policia per

[6] http://nuevaalcarria.com/jprovincia/general/132662-el-alcalde-llama-a-la-guardia-civil-para-evitar-la-grabacion-de-un-pleno

[7] http://www.eldiario.es/politica/alcalde-Guadalajara-vecinas-tribunales-grabar_0_112339212.html

[8] http://www.larioja.com/20120302/local/nuestras-comarcas/expulsion-querer-grabar-pleno-201203020915.html

executar l'ordre del batle. En aquest però, la connivència entre els elements de la tríada "Governants - Forces de l'ordre - Altres empleats públics" no fou plena tal que un dictamen del secretari (a petició de l'oposició) dóna la raó al ciutadà i no pas al batle. Apel•lant al caire públic d'aquests actes (tret d'aquells casos on procedeixi el secret) l'escrit del funcionari recorda que no es pot restringir aquest dret, tal com apunten diverses sentències[9]. El dret efectiu a enregistrar aquests plens queda reconegut a Logroño així com l'aparició de propostes que animen a la retransmissió en directe dels plens a través del web municipal i altres mitjans, que finalment s'han fet efectives[10] [11]. La mobilització ciutadana es tradueix en aquest cas en una millora de la transparència a l'ajuntament d'aquesta ciutat.

L'enregistrament de les sessions plenàries també serveix per documentar quin comportament adopten els polítics al seu lloc de feina quan no es troben en l'ús de la paraula. Per exemple, durant una sessió de l'Assemblea de Madrid dos diputats jugaven amb els seus dispositius electrònics a "Apalabrados" mentre tenia lloc l'aprovació d'una llei que possibilita la privatització de la gestió de la sanitat d'aquesta comunitat[12] [13].

Una variable addicional a tenir en compte en l'elaboració de l'indicador de la transparència és l'existència de normatives locals que minvin el dret a la informació. A fi de regular la presència de mitjans de comunicació i posar traves a la participació ciutadana pobles com Espartinas limiten la pràctica d'aquest dret[14]. En aquest municipi de Sevilla és necessari disposar d'un permís extraordinari per enregistrar les sessions plenàries. Suposa una passa més enllà de la necessitat d'una autorització sol•licitada al consistori, com es requereix en altres ocasions. Segons la normativa és necessari superar tretze requisits per enregistrar un acte públic[15].

José Manuel Pérez Trujillo, veïnat d'Argamasilla de Calatrava (Castilla la Mancha), intentà exercir

---

[9] http://www.larioja.com/20120308/local/nuestras-comarcas/grabar-plenos-permitido-201203081143.html

[10] http://www.larioja.com/20120308/local/nuestras-comarcas/rioja-pide-presidente-pleno-201203081740.html

[11] http://www.youtube.com/user/aytologrono

[12] http://ccaa.elpais.com/ccaa/2012/12/28/madrid/1356691225_945587.html

[13] http://www.abc.es/local-madrid/20121227/abci-apalabrados-diputados-201212272156.html

[14] http://www.sevillaactualidad.com/noticias/provincia/aljarafe/17426-espartinas-saca-adelante-una-normativa-que-restringe-el-derecho-a-informar-del-pleno.html

[15] http://espartinasdebate.files.wordpress.com/2012/11/normas-grabacion-plenos.pdf

els seus drets constitucionals i enregistrar la sessió plenària del seu ajuntament. El resultat? Denunciat a instàncies de la batlessa per alteració de l'ordre públic i intentar enregistrar un ple municipal sense el consentiment de la primera edil[16]. En aquest cas, la seqüència a) ciutadà intenta enregistrar el ple i b) el batle no ho tolera; continua amb una denúncia per alteració de l'ordre públic. El denunciat es veu obligat a haver de demostrar la seva innocència perquè recordem: filmar els plens és legal però intervenir als plens impedint-ne el decurs es pot castigar. Aquest episodi serveix per introduir un nou element al debat. Partint d'una acusació infundada tot l'entramat executiu i judicial ha entrat en marxa per evitar que un ciutadà pugui exercir els seus drets. Més enllà de la transcendència política d'aquest fet es podria parlar del gruix de doblers públics que es perden per mor d'actituds autoritàries. Així, des de finals de febrer fins al novembre de 2012 part dels imposts dels ciutadans varen articular tot un seguit de tràmits administratius i judicials que finalment varen acabar en res. No només es produeix una violació dels drets sinó que manca per plantejar-se qui acaba pagant els tràmits en casos com aquests.

Una vegada presentats els casos s'adverteix la variable comú que els vincula: la possibilitat d'enregistrar els plens. L'èmfasi que s'hi fa respon a una explicació clara. A diferència d'altres qüestions el ciutadà pot tenir control directe sobre aquesta matèria.

A mode d'exemple podríem parlar d'un hipotètic poble on els plens es celebrin al matí. Si coincideix amb el nostre horari laboral directament ja no hi podrem assistir. Si el municipi en qüestió és petit és poc probable que els mitjans de comunicació se'n facin ressò (com a molt és possible que una sessió plenària d'un parell d'hores quedi sintetitzada a mode de breu en l'apartat de notícies locals d'un diari de províncies). Suposem que l'ajuntament tampoc disposa d'un sistema d'enregistrament de les sessions plenàries tot i que els avenços tecnològics possibiliten la instal•lació d'un mitjà audiovisual més fàcilment que temps enrere (com ja suggereix la normativa de la figura 3). Aleshores, de quina manera podem tenir una idea del què hi té lloc? Podríem fer menció de les actes municipals així com d'altres documents escrits però la informació ja ha estat filtrada i disposa d'un biaix evident. No necessàriament partidista sinó simplement perceptiu: allò que passa al ple ha estat resumit i redactat per la visió que una persona té de la realitat. De la mateixa manera podem participar de la vida local gaudint de tot tipus de rumors sobre el que algú ha dit que ha passat al ple perquè una altra persona a qui coneix ha contat que li han explicat.

[16] http://www.miciudadreal.es/2012/11/29/el-juez-absuelve-por-falta-de-acusacion-al-ciudadano-denunciado-por-intentar-grabar-un-pleno-municipal

D'aquí la defensa de les gravacions dels plens. En cas de no poder assistir-hi esdevenen l'única eina, tot i les seves limitacions, que pot reflectir què hi passa. A més, havent repassat la llei esdevé l'únic bastió al que pot fer referència la ciutadania si desitja posar-ho en pràctica. Les tensions entre normes i drets efectius limiten el marge d'actuació d'un ciutadà en termes polítics. La Constitució ho possibilita però la voluntat dels polítics locals és la peça determinant. Situar-se amb una càmera com a públic amb la boca tancada i sense expressar gestos de desaprovació constitueix la situació més activa que un ciutadà pot realitzar amb la sensació de no estar fent res punible.

5. Metodologia

Una vegada presentat el marc teòric, el marc normatiu i tot un seguit de casos d'opacitat d'arreu de l'estat es presenten les variables que configuren l'indicador de la transparència dels plens a Mallorca. La metodologia que es segueix intenta recopilar el màxim nombre de factors que serveixin per contestar a la pregunta: quines facilitats donen els ajuntaments per saber què ocorr a les sessions plenàries?

Organitzacions com Transparencia Internacional elaboren estudis relacionats amb aquesta temàtica. Durant diversos anys han publicat els ITA (Índexs de Transparència dels Ajuntaments) classificant més d'un centenar d'ajuntaments de l'Estat espanyol en base a 80 indicadors. Per exemple, a l'ITA de 2012 trobam informació sobre les corporacions locals referides a les actes, acords i ordres del dia dels plens municipals[17].

El *Mapa de les bones pràctiques de la comunicació pública local* elaborat per la Universitat Autònoma de Barcelona també parla de la transparència als consistoris. Dóna a conèixer els recursos que els ajuntaments de Catalunya ofereixen als seus webs per fer efectius els drets a la informació pública i el dret a la participació ciutadana en el control democràtic[18].

El present treball es nodreix d'aquestes idees però en aquest cas es dóna un major èmfasi al ple com a arena d'estudi, al rol dels ciutadans i s'intenta incloure a l'anàlisi tots els municipis de Mallorca.

Selecció de les variables

L'objectiu de la primera variable d'aquest estudi és veure si l'horari de celebració dels plens facilita l'assistència a la ciutadania. Un horari de matí pot dificultar la presència de públic (ja que és quan la major part de la població ocupada fa feina). Si per contra es celebren els vespres hi podrà assistir més gent. No simplement beneficiaria aquells que ja han acabat la seva jornada laboral sinó també a altres col•lectius[19]. La llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les Bases del Règim Local indica a l'article 46 el mínim de sessions plenàries ordinàries que han de tenir lloc als ajuntaments en funció

[17] Aquí es troba l'estudi de 2012: http://www.transparencia.org.es/ITA_2012/INDICE_ITA_2012.htm

[18] El mapa es pot consultar aquí: http://www.infoparticipa.cat/bones-practiques/estudi.html

[19] Com per exemple els estudiants que tenen classes als matins.

del número d'habitants del municipi. Ara bé, l'horari d'aquests actes es proposa per cada batlia al ple de l'ajuntament. El resultat de la votació entre els regidors determina quan es celebraran.

La segona variable seleccionada és l'existència d'un sistema d'enregistrament audiovisual propi de l'ajuntament. Més enllà de deixar en mans dels secretaris la redacció de les actes sense cap altra eina que la seva capacitat sensitiva, amb aquesta pregunta es pretén veure si els ajuntaments disposen d'algun mecanisme addicional de cara a la captura d'imatges i/o sons del transcurs de la sessió plenària. La introducció d'aquest punt beu directament del punt dos de l'article 88 del Reial Decret 2568/1986 presentat a la figura 3.

En tercer lloc s'estudia si els mitjans de comunicació estan autoritzats pels ajuntaments a enregistrar les sessions plenàries. Segons la guia de la comunicació de l'any 2005 de la CAIB un total de tretze televisions locals emetien a Mallorca[20]. La seva existència possibilitava, entre altres coses, la retransmissió de les sessions plenàries dels ajuntaments. L'arribada de la TDT posava fi a bona part d'aquests mitjans. A finals de 2005 neix la televisió del Consell Insular de Mallorca, donant cabuda a part del teixit de les televisions locals que existien fins aleshores. Les sessions plenàries locals no formaven part de la nova graella però si ho feien les sessions ordinàries íntegres del ple del Consell de Mallorca. A través d'Ona Mallorca, [M] i el web rtvmallorca.cat es podia seguir aquest esdeveniment. De fet, encara es conserven alguns enregistraments del canal RTVMallorca al web dailymotion.com[21]. Dia 9 de desembre de 2011 s'aturen les emissions de la Ràdio i Televisió de Mallorca. Mesos enrere la presidenta del Consell, Maria Salom, havia anunciat el tancament d'aquest mitjà públic[22].

La quarta variable afecta la ciutadania. El plantejament és idèntic a la tercera variable però ara es planteja si són els ciutadans, qui a títol personal, poden enregistrar les sessions plenàries amb els seus propis mitjans. Suposa el punt de connexió amb alguns dels models teòrics proposats abans, concretament amb els que defensen una major participació.

[20] Televisió d'Alaró, Televisió de Binissalem, Televisió de Consell, Televisió Felanitxera, Televisió de Lloseta (TV7), Televisió d'Inca, Televisió Llucmajor, Televisió de Manacor, Televisió de Muro, TeleNord, Televisió de Sencelles, Televisió Serverina i Televisió de Vilafranca.

[21] http://www.dailymotion.com/relevance/search/ple+ordinari+rtvmallorca

[22] http://politica.elpais.com/politica/2011/12/09/actualidad/1323452049_798857.html

La cinquena variable es fa ressò dels esdeveniments d'Espartinas que s'han plantejat a l'apartat anterior. En aquest cas es demana als ajuntaments si disposen d'un reglament sobre gravacions als plens. Tota normativa que dificulti el dret a la informació (en aquest cas bloquejant amb regles l'accés dels mitjans d'enregistrament) suposa una barrera en termes d'esbrinar i difondre els esdeveniments que tenen lloc a una sessió plenària.

La sisena variable planteja si els ajuntaments realitzen algun tipus de (re)difusió de les sessions plenàries. Amb aquesta qüestió s'intenta veure si els consistoris faciliten (en diferit o en directe) canals addicionals que ajudin el ciutadà a complementar el seu coneixement sobre aquest acte.

La darrera variable també planeja sobre el concepte de visibilitat però en aquest cas s'inverteixen els termes. Es demana si a les sessions plenàries el públic assistent disposa d'un torn de precs i preguntes. D'aquesta manera és la ciutadania en general qui adquireix un rol actiu i pot participar (encara que de forma efímera) en aquest esdeveniment. En referència a les distintes lleis que s'han mencionat (inclosa la Constitució) la selecció d'aquesta variable permet mesurar el grau de tolerància dels distints ajuntaments pel que fa a aquest tipus concret de participació ciutadana. Tal com passa amb la quarta variable els models republicà o comunitarista hi encaixen més que no pas el liberal ja que es supera una visió simplement representativa de la democràcia.

Amb tot, la figura 7 sintetitza el conjunt de variables i circumstàncies que configuren el context d'aparició de l'indicador de la transparència.

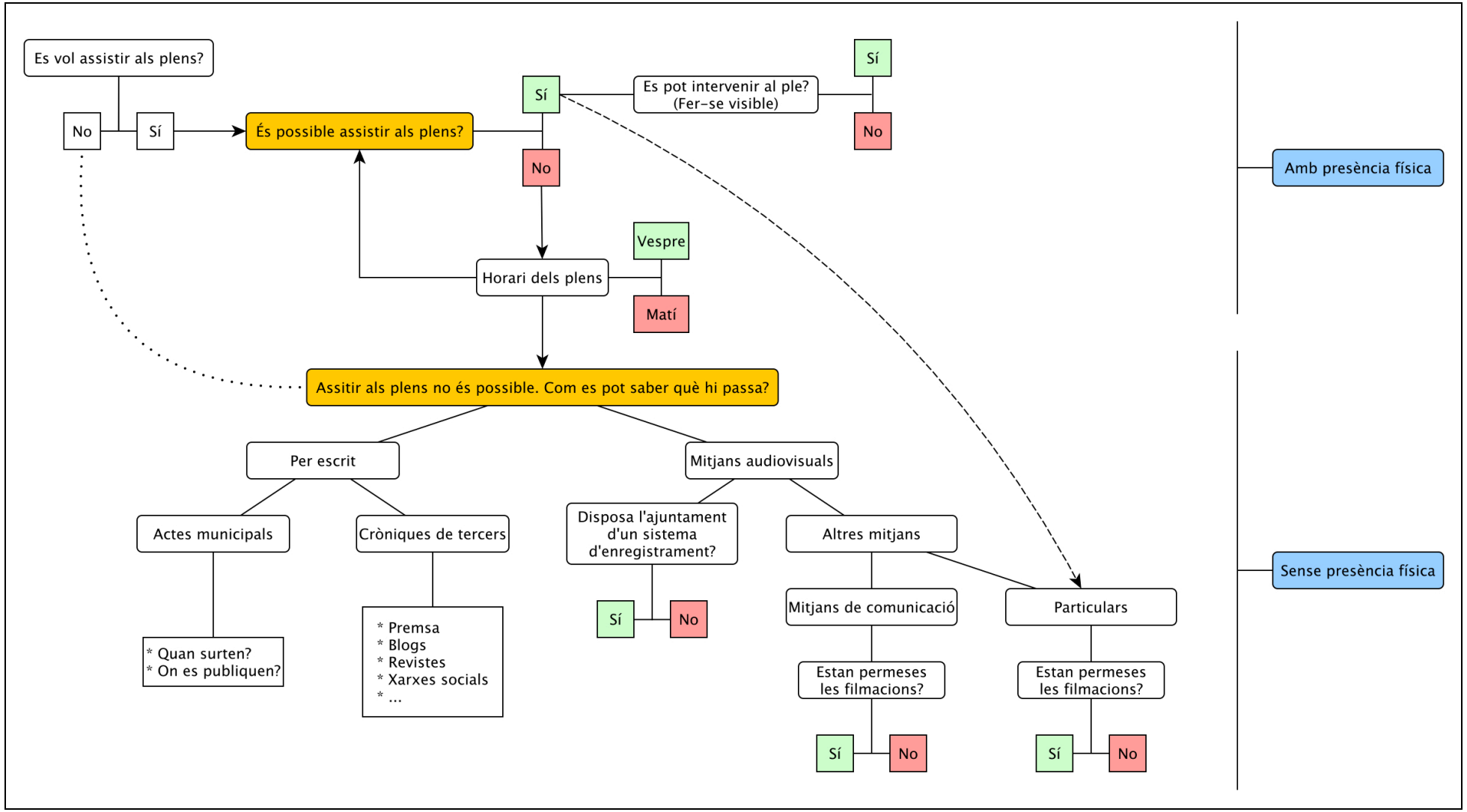

Figura 7. Font: elaboració pròpia

Obtenció de l'indicador

Correspon a aquestes línies explicar la tècnica que s'ha seguit per obtenir resposta als interrogants plantejats. Per tal de conèixer quines facilitats donen els ajuntaments de Mallorca per saber què passa a les sessions plenàries, la investigació s'inicia demanant directament a cada batlia sobre aquest tema per mitjà d'un llistat de preguntes.

Una via hagués estat la presentació d'una instància a cada consistori adjuntant un qüestionari que seria emplenat per cada batlia. Entre els avantatges d'aquesta opció hi trobam: l'entrada al registre oficial de la proposta i l'obtenció per escrit d'allò que es pretén investigar. Contactar amb els ajuntaments d'aquesta manera permetria calcular de forma precisa quin temps transcorr entre la presentació d'un document a batlia i l'obtenció de la resposta. A més, l'ús d'instàncies oficials també serviria per introduir al debat la qüestió del silenci administratiu. En cas de no ser contestades es podria explorar les formes que adopta aquesta figura a partir d'un treball que precisament reflexiona sobre el concepte de transparència. No obstant, s'ha hagut de descartar aquesta opció perquè hagués implicat l'entrega poble a poble de cada qüestionari amb els greuges en termes de pressupost i temps que això hagués suposat.

Una altra opció hagués estat l'obtenció de les respostes via telefònica. La consulta oral a cada ajuntament s'hagués saldat amb major facilitat i manco temps que la proposta anterior. Ara bé, el desavantatge d'aquesta opció rau en la impossibilitat de disposar d'un document físic que avali les respostes dels ajuntaments en cas de voler ser contrastades.

Per tal de mirar de superar les mancances que tenen aquestes dues vies l'opció que s'ha elegit finalment ha estat l'entrega d'un llistat de preguntes a cada consistori via correu electrònic (figura 8). D'aquesta manera és possible disposar d'un document tangible entregat per cada ajuntament que hagi volgut col•laborar en el treball.

Qüestionari

0. Quin partit ostenta la batlia al seu municipi? Governa en solitari o existeix algun pacte amb altres forces?

_____

1. Quin dia de la setmana es celebren els plens al seu municipi?

_____

2. A quina hora?

_____

3. Amb quina freqüència? (cada setmana, cada mes, cada dos mesos, ...)

_____

4. Disposa l'ajuntament d'un sistema audiovisual per enregistrar els plens? (sí o no)

_____

5. Quin tipus de difusió dels plens realitza l'ajuntament? (cap, televisió, ràdio, *youtube*, ...)

_____

6. Permeteu que els mitjans de comunicació puguin enregistrar els plens? (sí o no)

_____

7. Permeteu que el públic assistent als plens pugui enregistrar-los amb els seus mitjans? (sí o no)

_____

8. Disposau d'un reglament sobre gravacions als plens? (sí o no)

_____

9. Quant tarden a publicar-se les actes després de cada sessió plenària?

_____

10. On es publiquen? (a l'ajuntament, internet, ...)

_____

11. Disposa el públic assistent al ple d'un torn de precs i preguntes? (sí o no)

_____

12. Durant l'any 2012: Quantes instàncies a batlia s'han presentat? Quantes romanen sense contestar?

_____

Figura 8. Font: elaboració pròpia

6. Resultats

Per obtenir la resposta oficial dels 53 ajuntaments de Mallorca s'ha enviat un correu electrònic a cada consistori amb una còpia del qüestionari (figura 8)[23]. Passat un mes s'ha repetit el procediment amb aquells pobles que encara no havien donat la seva contestació. Finalment, s'ha donat una darrera oportunitat, al cap de tres mesos, als municipis que seguien instal•lats en el silenci. L'obtenció de les respostes ha tengut lloc entre desembre de 2012 i abril de 2013. 40 ajuntaments han col•laborat en l'elaboració d'aquest estudi (un 75% del total). La figura 9 ofereix els percentatges de resposta en funció del partit a la batlia.

Partit a la batlia	Batlies que han contestat	Batlies que no han contestat	% Resposta
PP	24	7	77%
CxI	3	3	50%
PSOE	5	1	83%
PSM	3	0	100%
CDM	0	1	0%
CpM	1	0	100%
GISC	1	0	100%
GIV	0	1	0%
IPG	1	0	100%
SxC	1	0	100%
UIA	1	0	100%
Total	**40**	**13**	**75%**

Figura 9. Font: Elaboració pròpia amb l'ajuda de les dades de la FELIB (felib.es) on PP (Partit Popular), CxI (Convergència per les Illes), PSOE (Partit Socialista Obrer Espanyol), PSM (Partit Socialista de Mallorca), CDM (Convergència Democràtica Murera), CpM (Coalició per Manacor), GISC (Grup Independent de Son Carrió), GIV (Grup Independent de Valldemossa), IPG (Independents de Puigpunyent), SxC (Suma pel Canvi de Santa Margalida) i UIA (Unió Independents d'Artà)

A continuació es presenten els resultats en funció de cada una de les set variables a estudiar[24].

[23] Menció especial a l'Ajuntament de Montuïri. El temps de resposta al qüestionari va ser inferior als deu minuts, els més ràpids de tota l'illa.

[24] Els annexos I-VII també presenten els resultats en funció del partit a la batlia.

1. Horari dels plens: figura 10 (mida de la mostra: 40).

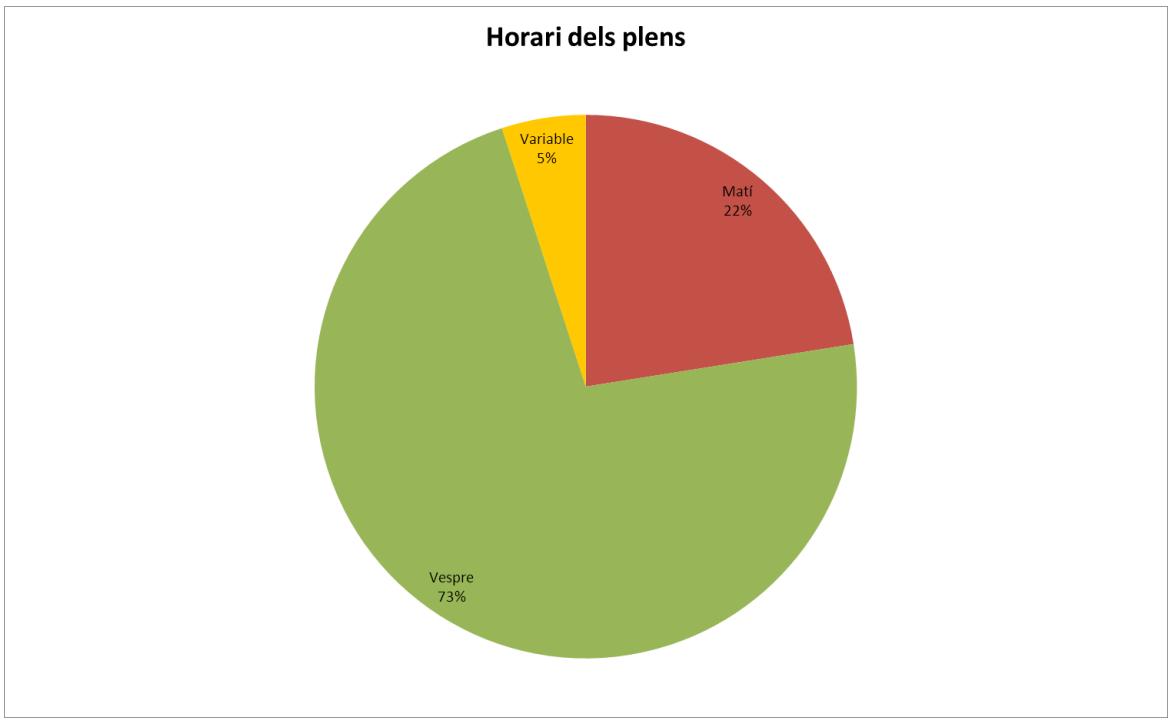

Figura 10. Font: Elaboració pròpia

2. Sistema d'enregistrament a l'ajuntament: figura 11 (mida de la mostra: 40).

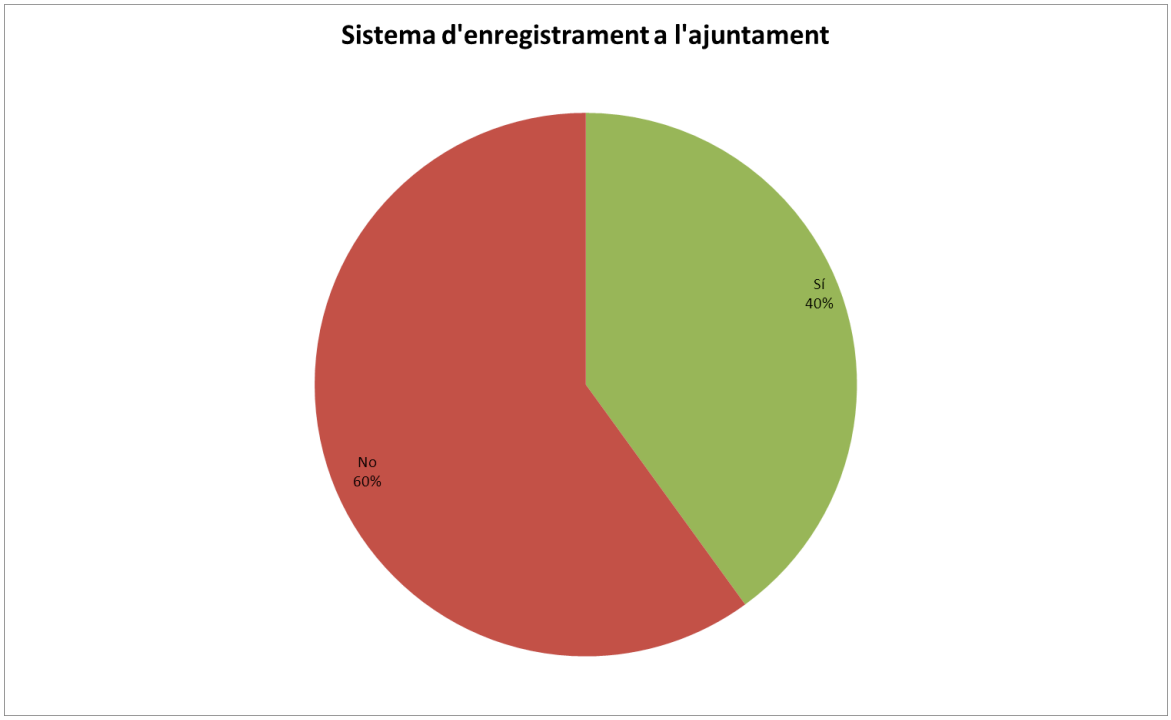

Figura 11. Font: Elaboració pròpia

3. Possibilitat d'enregistrament per part dels mitjans de comunicació: figura 12 (mida de la mostra: 38).

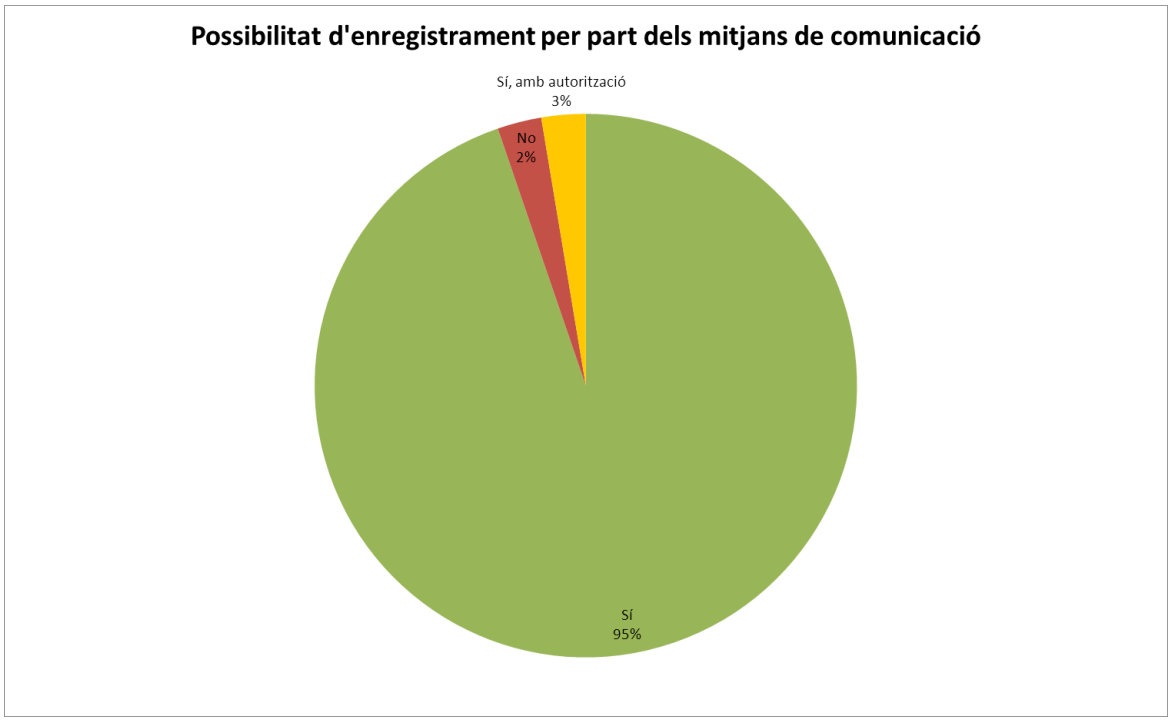

Figura 12. Font: Elaboració pròpia

4. Possibilitat d'enregistrament per part de particulars: figura 13 (mida de la mostra: 30)[25].

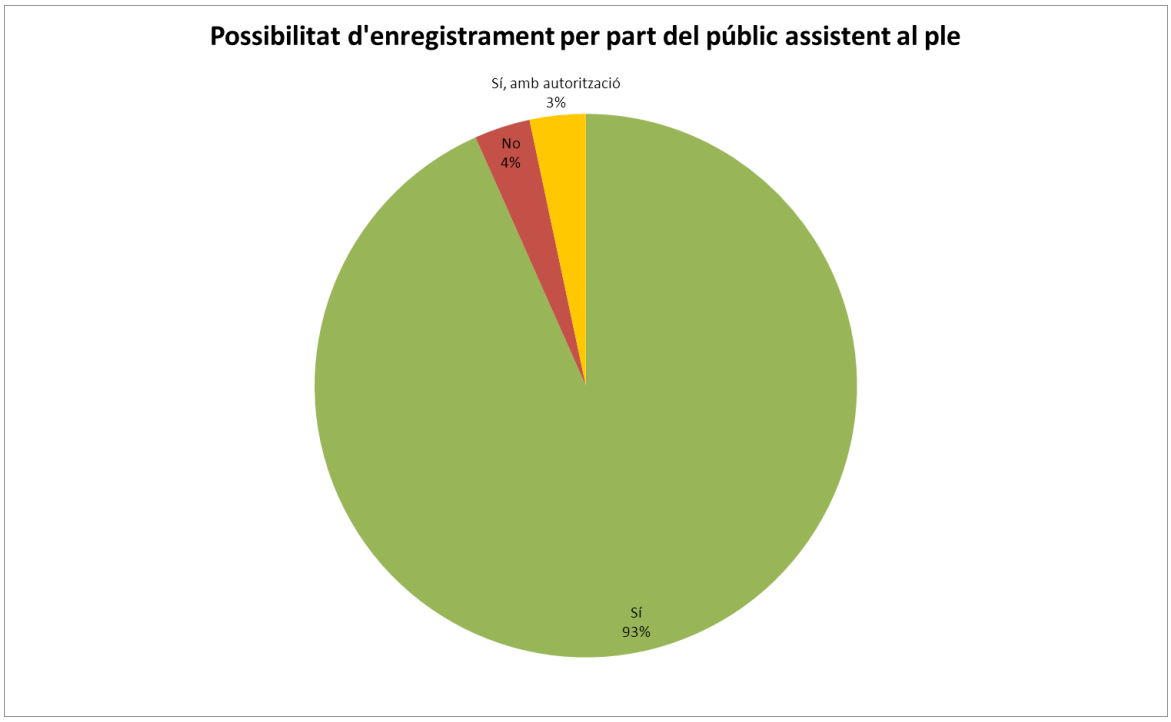

Figura 13. Font: Elaboració pròpia

[25] Aquesta és la pregunta amb més NS/NC de resposta.

5. Existència d'un reglament sobre gravacions als plens: figura 14 (mida de la mostra: 39).

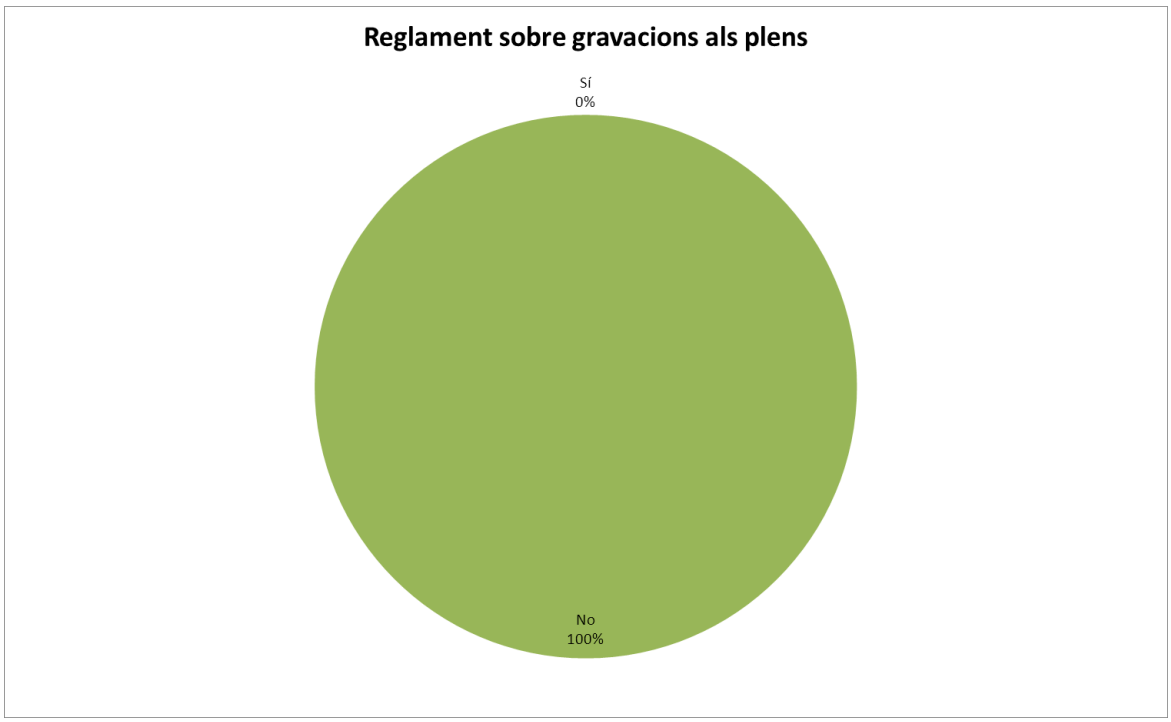

Figura 14. Font: Elaboració pròpia

6. (Re)difusió dels plens: figura 15 (mida de la mostra: 38).

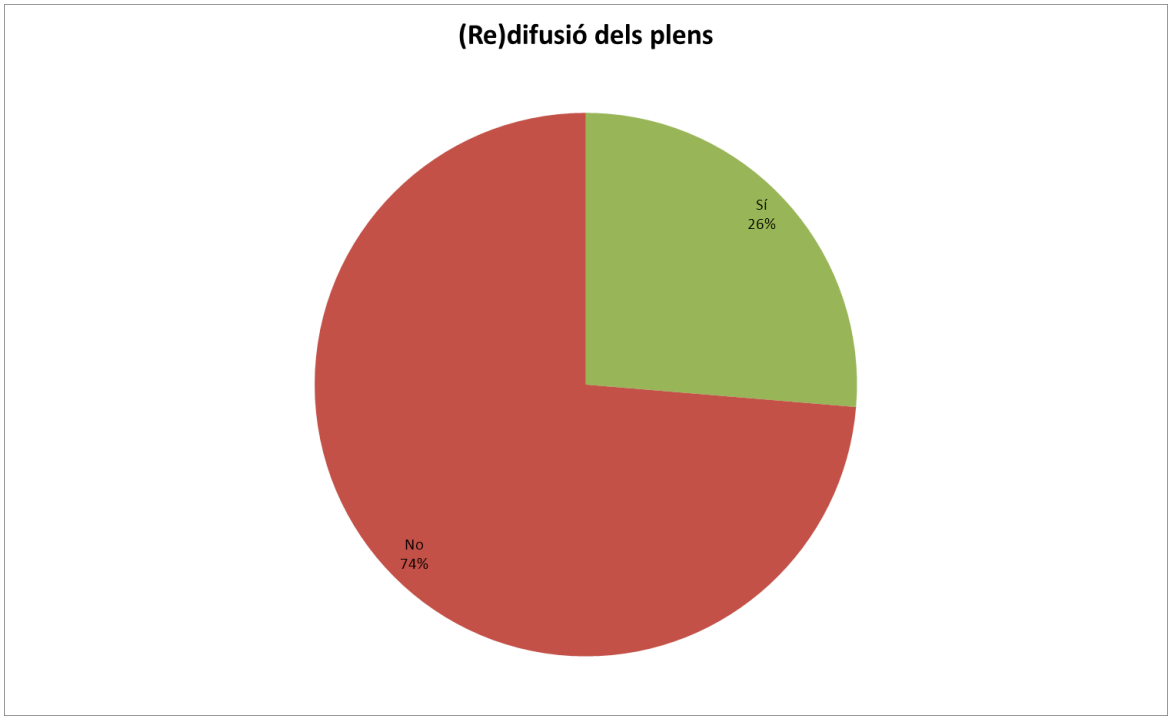

Figura 15. Font: Elaboració pròpia

7. Torn de precs i preguntes entre el públic assistent: figura 16 (mida de la mostra: 38)[26].

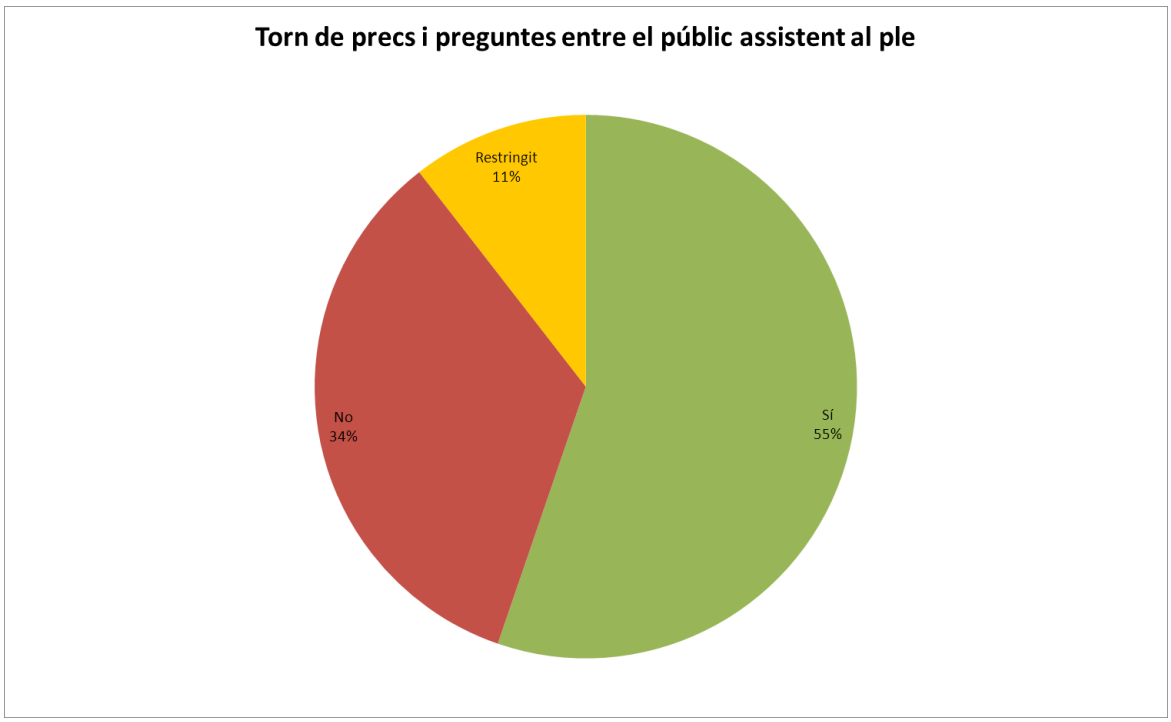

Figura 16. Font: Elaboració pròpia

En síntesi, a partir d'una mostra de 40 consistoris l'ajuntament promig de Mallorca celebra els plens al vespre. No disposa d'un sistema d'enregistrament propi però permet que mitjans de comunicació i ciutadans assistents al ple puguin enregistrar-los a títol personal. No (re)difon a través d'altres canals el contingut de les sessions plenàries, no disposa de normatives locals que regulin les gravacions i sí atorga un torn de precs i preguntes entre el públic.

Finalment es mostren altres variables relatives al funcionament dels plens. Si bé no estan lligades al concepte de transparència es presenten igualment.

[26] L'11% es refereix als pobles que no han contestat amb un "sí" però tenen altres fórmules (no es pot intervenir a títol individual però sí quan es fa en nom d'associacions, grups de veïns...). L'annex X concreta les respostes.

Freqüència dels plens: figura 17 (mida de la mostra: 40).

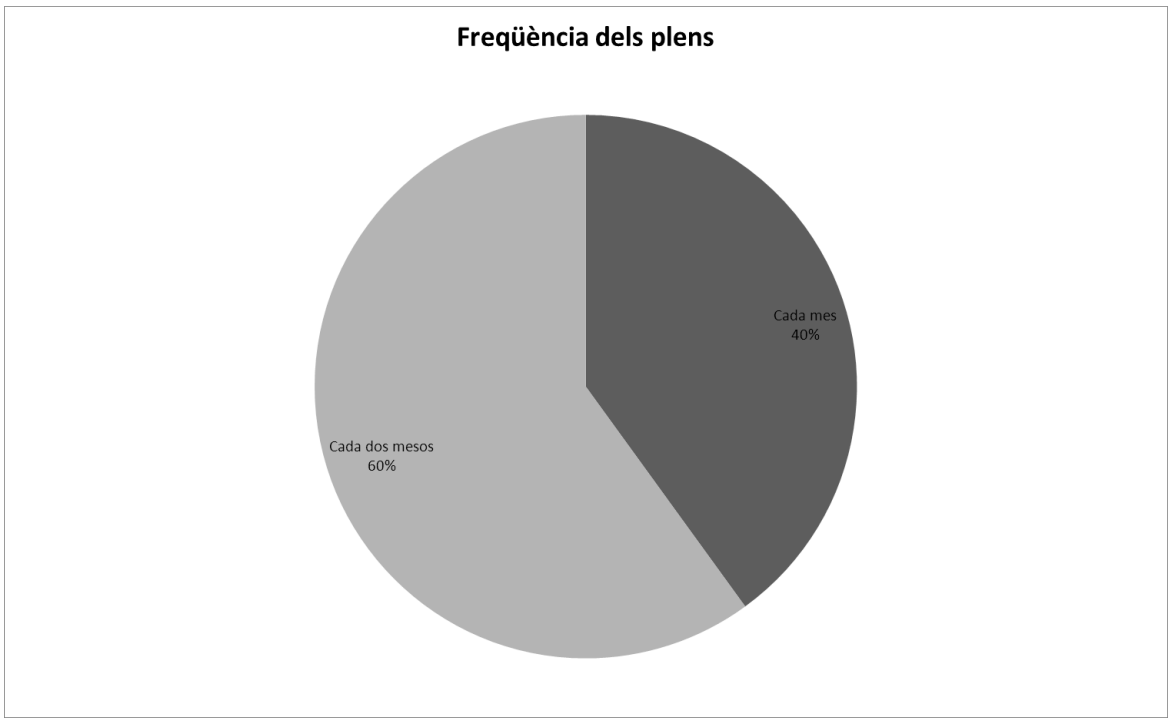

Figura 17. Font: Elaboració pròpia

Dia de celebració dels plens ordinaris: figura 18 (mida de la mostra: 40).

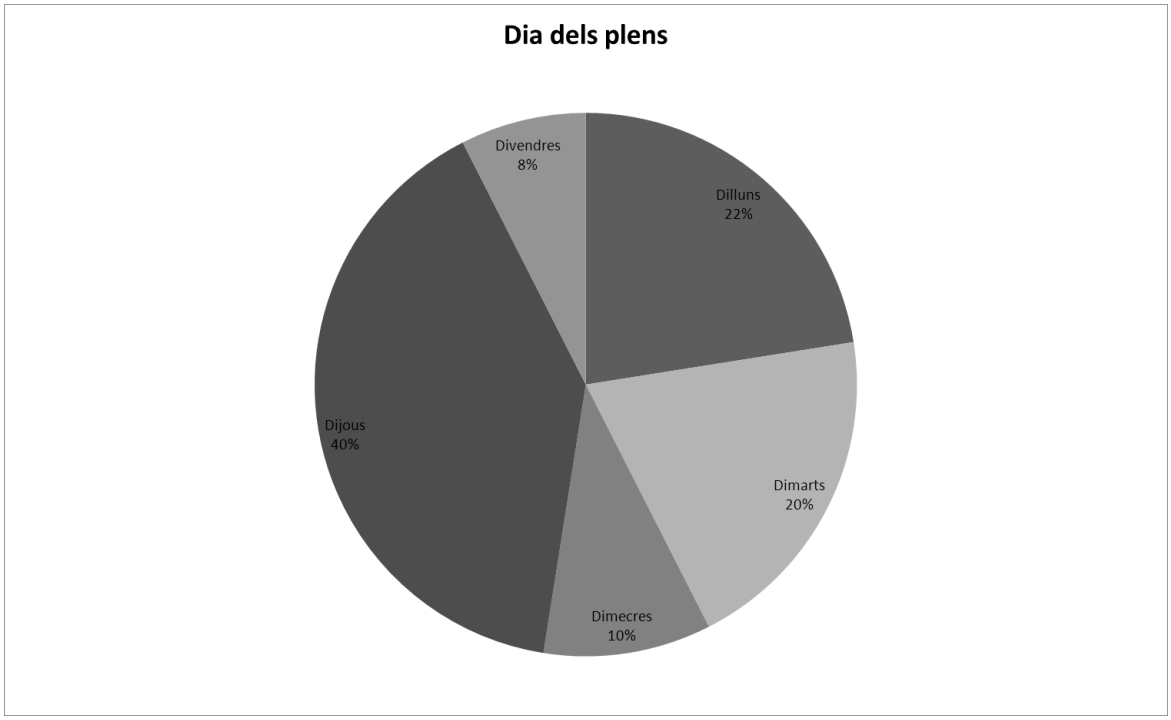

Figura 18. Font: Elaboració pròpia

7. Mapa de la transparència

En aquest bloc es mostra el mapa de la transparència dels plens municipals a Mallorca. En funció de les respostes que els ajuntaments han donat a les variables presentades a l'apartat 5 s'ha atorgat una determinada puntuació:

1. Horari dels plens (Matí=0 punts / Horari variable=0,5 punts / Vespre=1 punt)
2. Sistema d'enregistrament a l'ajuntament (No=0 punts / Sí=1 punt)
3. Possibilitat d'enregistrament per part dels mitjans de comunicació (No=0 punts / Sí, amb autorització=0,5 punts / Sí=1 punt)
4. Possibilitat d'enregistrament per part de particulars (No=0 punts / Sí, amb autorització=0,5 punts / Sí=1 punt)
5. Existència d'un reglament sobre gravacions als plens (Sí=0 punts / No=1 punt)
6. (Re)difusió dels plens (No=0 punts / Sí=1 punt)
7. Torn de precs i preguntes entre el públic assistent (No=0 punts / Restringit=0,5 punts / Sí=1 punt)

Sumades totes les variables la puntuació màxima que pot obtenir un ajuntament són 7 punts. Assolir aquesta puntuació implica que, segons la versió oficial, el consistori dóna moltes facilitats per saber què passa als plens. A mesura que la puntuació minva, majors són les dificultats per donar resposta a aquesta pregunta. En el cas que l'ajuntament hagi optat per no donar resposta a alguna pregunta o al qüestionari sencer (després d'haver-ho fet arribar tres vegades) les dades s'introdueixen a l'anàlisi sense puntuar. De la mateixa manera algunes contestacions poc concretes tampoc han estat tengudes en compte i figuren com NS/NC[27].

El mapa de la figura 19 dibuixa un gradient segons la puntuació que ha obtingut cada poble. Aquells on el color és més clar presenten una major predisposició a la transparència. A mesura que el color torna grisenc minven les facilitats que l'ajuntament dóna per saber què ocorr a les sessions plenàries. Si el poble apareix de color negre és perquè no ha donat cap resposta al qüestionari.

Per descomptat, aquesta representació és altament canviant. En el moment de fer arribar el qüestionari emplenat alguns consistoris indicaren que s'estaven introduint modificacions per tal

[27] Per exemple, a la pregunta 7 del qüestionari (figura 8) alguna batlia ha contestat "No ens hem trobat mai amb una situació com aquesta" sense aclarir si es pot o no.

d'afavorir la transparència[28]. Per exemple, alguns ajuntaments han pogut augmentar la seva "nota" en dos punts si han instal•lat sistemes d'enregistrament i difonen els plens a través de la xarxa. La classificació global es troba a la figura 20.

S'aprofita per recordar que existeixen ajuntaments que tot i no haver donat resposta al qüestionari poden ser plenament transparents. Ara bé, la negativa o absència de resposta oficial després de tres intents impedeix que puguin ser tenguts en compte en aquest treball per tal d'evitar fer parts i quarts en l'obtenció de la informació.

Finalment, els annexos VIII, IX i X inclouen totes les respostes que els ajuntaments han fet arribar i que suposen el punt de partida de tota estadística posterior[29]. També hi figuren algunes dades relatives a la resta de preguntes del qüestionari que per la seva heterogeneïtat i manca de concreció no s'han incorporat a l'anàlisi.

[28] Així ho indicaren ajuntaments com el d'Esporles o Llucmajor.

[29] S'hi inclouen dades de l'INE (Padró municipal de l'1 de gener de 2011) i dades de la FELIB.

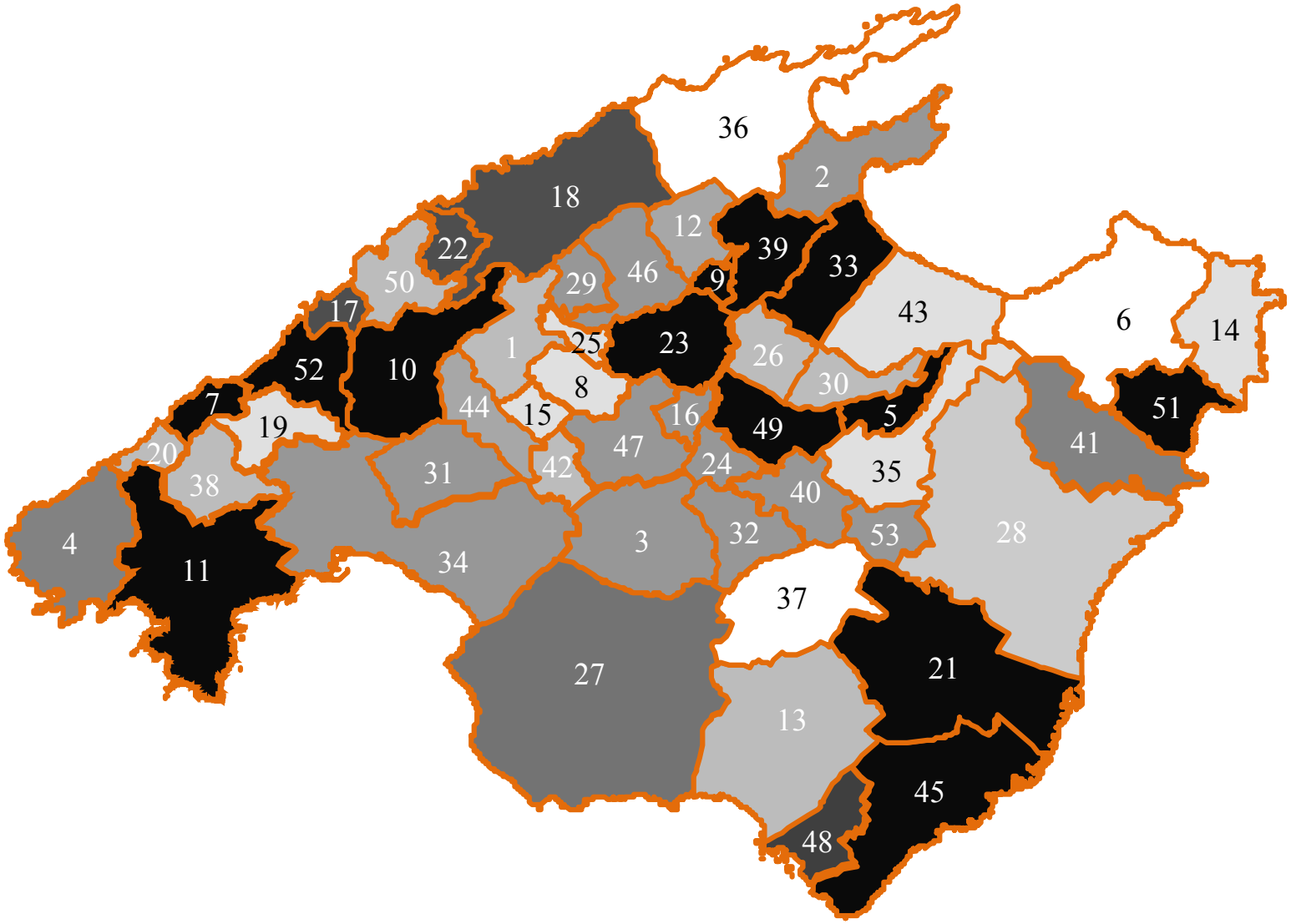

Figura 19. Font: Elaboració pròpia amb l'ajuda de clearlyandsimply.com. La figura 20 inclou la relació entre els números del mapa i el nom dels municipis

#	Municipi	Horari dels plens	Sistema d'enregistrament a l'ajuntament	Enregistrament (Mitjans de comunicació)	Enregistrament (Particulars)	Reglament sobre gravacions	(Re)difusió dels plens	Torn de precs i preguntes	**Total (base 10)**	Partit a la batlia
6	Artà	1	1	1	1	1	1	1	**10**	UIA
37	Porreres	1	1	1	1	1	1	1	**10**	CxI
36	Pollença	1	1	1	1	1	1	1	**10**	PP
8	Binissalem	1	1	1	1	1	0	1	**8,6**	PP
15	Consell	1	1	1	1	1	0	1	**8,6**	PSOE
19	Esporles	1	1	1	1	1	0	1	**8,6**	PSM
43	Santa Margalida	1	1	1	1	1	0	1	**8,6**	SxC
25	Lloseta	1	0	1	1	1	1	1	**8,6**	PSOE
35	Petra	1	0	1	1	1	1	1	**8,6**	PSM
14	Capdepera	1	1	1	1	1	1	0	**8,6**	PSOE
28	Manacor	0	1	1	1	1	1	0,5	**7,9**	CpM
13	Campos	1	1	1	1	1		0	**7,1**	PP
30	Maria de la Salut	1	1	1	0	1	0	1	**7,1**	PP
50	Sóller	0	1	1	1	1	0	1	**7,1**	PP
1	Alaró	1	0	1	1	1	0	1	**7,1**	PP
26	Llubí	1	0	1	1	1		1	**7,1**	PP
38	Puigpunyent	1	0	1	1	1	0	1	**7,1**	IPG
42	Santa Eugènia	1	0	1	1	1	0	1	**7,1**	PP
20	Estellencs	1	0	1	1	1	0	1	**7,1**	PP
12	Campanet	1	0	1	1	1	0	0,5	**6,4**	PSOE
44	Santa María del Camí	1	0	1	0,5	1	0	1	**6,4**	PSM
2	Alcúdia	0	1	1		1	1		**5,7**	PP
34	Palma	0	1	1		1	1	0	**5,7**	PP
3	Algaida	1	0	1	1	1	0	0	**5,7**	PSOE
16	Costitx	1	0	1	1	1	0	0	**5,7**	CxI
24	Lloret de Vistalegre	1	0	1		1	0	1	**5,7**	PP
29	Mancor de la Vall	1	0	1	1	1	0	0	**5,7**	PP
32	Montuïri	1	0	1	1	1	0	0	**5,7**	PP
40	Sant Joan	1	0	1	1	1	0	0	**5,7**	PP
46	Selva	0	0	1	1	1	0	1	**5,7**	PP
53	Vilafranca de Bonany	1	0	1	1	1	0	0	**5,7**	PP
47	Sencelles	1	0	1		1	0	1	**5,7**	CxI
31	Marratxí	0	1	0,5		1	1	0,5	**5,7**	PP
4	Andratx	0,5	1	1		1	0	0	**5**	PP
41	Sant Llorenç des Cardassar	0,5	0	1	1	1	0	0	**5**	GISC
27	Llucmajor	0	0	1	1	1	0	0	**4,3**	PP
17	Deià	0	0	1		1	0		**2,9**	PP
18	Escorca	1	0	0		1	0	0	**2,9**	PP
22	Fornalutx	0	0			1	0	1	**2,9**	PP
48	Ses Salines	1	0				0	0,5	**2,1**	PP
5	Ariany (sense resposta)								**0,0**	CxI
7	Banyalbufar (sense resposta)								**0,0**	CxI
9	Búger (sense resposta)								**0,0**	PP
10	Bunyola (sense resposta)								**0,0**	PP
11	Calvià (sense resposta)								**0,0**	PP
21	Felanitx (sense resposta)								**0,0**	PP
23	Inca (sense resposta)								**0,0**	PP
33	Muro (sense resposta)								**0,0**	CDM
39	Sa Pobla (sense resposta)								**0,0**	PP
45	Santanyí (sense resposta)								**0,0**	PP
49	Sineu (sense resposta)								**0,0**	CxI
51	Son Servera (sense resposta)								**0,0**	PSOE
52	Valldemossa (sense resposta)								**0,0**	GIV

Figura 20. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades obtingudes entre desembre de 2012 i abril de 2013

8. Cas d'estudi: Bunyola

El present apartat duu a terme el bessó del treball: posar en comú el que la llei i els ajuntaments diuen que és possible amb els drets que a la pràctica poden exercir els ciutadans. Allò ideal seria repetir aquest raonament als 53 municipis de Mallorca. No obstant, per una qüestió de temps i pressupost, el focus de l'estudi es centra en el poble de Bunyola. De totes formes, hom és lliure de mirar d'assistir als plens de la seva localitat i comprovar com actuen els seus governants.

Com es ve intuint al llarg d'aquestes pàgines, el defecte d'aquest treball és la seva manca de *triangulació*. Aquest concepte deriva d'una analogia amb la navegació i l'orientació. Segons Martyn Hammersley i Paul Atkinson (1983):

"Para alguien que quiera localizar su posición en un mapa, una sola señal únicamente le informará sobre cuál es su punto de localización a lo largo de una línea. Con dos señales, sin embargo, podrá definir con exactitud cuál es su posición pues tendrá dos puntos de referencia: se encontrará en el punto donde se cruzan dos líneas. En la investigación social, si uno confía en una sola versión de los hechos existe el peligro de que un error que no haya sido detectado en el proceso de recogida de datos tenga como consecuencia un análisis incorrecto. Si, por otro lado, diversos tipos de información llevan a la misma conclusión, uno puede confiar un poco más en las conclusiones. Esta confianza está muy bien fundada en la medida en que diferentes tipos de información llevan implícitos distintos tipos de error." (pàgina 250)

L'instrument bàsic de la investigació ha ofert als ajuntaments la possibilitat de contestar una sèrie de preguntes. En funció de les respostes s'ha elaborat un indicador que ha permès la comparació del funcionament dels distints ajuntaments en base a la versió oficial que han fet arribar. Aquest procediment ha estat idèntic en 52 de 53 consistoris.

En el cas de Bunyola però, és possible donar una passa més i poder contrastar la validesa de les afirmacions (o absència d'elles més ben dit) de l'ajuntament per mitjà d'altres tècniques. Més enllà del treball de camp que s'ha realitzat a la sala de plens com a testimoni dels esdeveniments s'ofereix un seguit de proves més robustes que una simple opinió subjectiva del que té lloc a aquest consistori. D'aquesta manera, s'evita caure en un exercici únicament auto-referencial. Per descomptat, la situació ideal seria que qualsevol ciutadà verificàs la versió oficial dels ajuntaments així com tot el que es diu a continuació a través de la pròpia experiència empírica. Amb tot, la informació recollida inclou dades que van des de l'any 2008 fins al 2012.

El següent quadre posa en relació les respostes d'aquest ajuntament i aquelles obtingudes per mitjà

d'altres vies (figura 21).

Municipi: Bunyola	Versió oficial	Investigació particular
1. Horari dels plens	Sense Resposta	Matí
2. Sistema d'enregistrament a l'ajuntament	Sense Resposta	No
3. Enregistrament (Mitjans de comunicació)	Sense Resposta	Sí
4. Enregistrament (Particulars)	Sense Resposta	No
5. Reglament sobre gravacions	Sense Resposta	No
6. (Re)difusió dels plens	Sense Resposta	No
7. Torn de precs i preguntes entre el públic	Sense Resposta	No

Figura 21. Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a l'horari del plens basta adreçar-mos als documents municipals. A l'acta de la sessió del ple extraordinari d'organització de l'ajuntament de dia 8 de juliol del 2011 es tracta la qüestió de la periodicitat de les sessions ordinàries. Tot i tenir la facultat per celebrar els plens al vespre, els vots de l'equip de govern determinaren que durant tota la legislatura es celebrin als matins (7 vots del PP i d'AVI[30] contra 5 de l'oposició, EOB[31] i PSOE).

Tot seguit s'ofereix un fragment de l'acta municipal on es narra la seqüència d'intervencions de distints regidors discutint el tema (figura 22):

[30] Asociación Vecinal Independiente (Palmanyola)

[31] Esquerra Oberta de Bunyola

Per part d'aquesta Batlia es proposa al Ple de l'Ajuntament l'adopció del següent acord:

Primer. Que el Ple de l'Ajuntament celebri les seves sessions ordinàries de conformitat amb l'establert a l'article 46.2, de la Llei 7/85, de 2 d'abril, així com l'establert a l'article 78.1 del RD 2568/86, de 28 de novembre, bimensualment, celebrant sessió els mesos de setembre i novembre de 2011 i els mesos de gener, març, maig, juliol, setembre i novembre a la resta d'anys següents, el segon dijous de mes a les 10.00 hores. Si fos festiu, es celebraria el dijous hàbil immediat següent."

Intervé el Sr. Bujosa d'EOB, que proposa un canvi, fer un Ple cada mes. Troba que a les 10.00 hores no és una bona hora ja que quasi tots els regidors fan feina a Palma, a més per tal de que els ciutadans puguin assistir, s'hauria de canviar d'hora i demana que sigui a les 20.00 hores com fins ara.

Intervé el Sr. Canals del PSOE, s'afegeix a la proposta i està en contra de que es faci a les 10.00 hores pel tema de la feina dels regidors.

Intervé el Sr. Estarellas del PP, creu que a la sala de plens hi ha gent i l'hora els va bé a l'equip de govern.

Intervé el Sr. Bujosa d'EOB, diu que tal vegada hi ha gent de vacances i per això hi ha gent. Diu que el Batle va dir que seria el batle de tots, i fomentaria la participació ciutadana. Vol remarcar que no entén que AVI voti a favor de que els plens es facin a les 10.00 hores i no ajudaran als veïnats a assistir als plens. A més, a Palmanyola demanen que es facin els horabaixes, per la participació dels veïnats. Diu que a l'oposició li agrada complir amb la feina i no li agrada deixar feina pendent per assistir als plens.

Intervé el Sr. Batle del PP, li diu que no és conscient que un ajuntament no només és el plenari, i a més hi ha molts altres ajuntament que ho fan així.

Intervé el Sr. Bujosa d'EOB, li demana al Sr. Batle quins criteris han avalat en canvi d'hora.

El Sr. Batle no contesta.

Figura 22. Font: acta municipal de 8/7/11 extreta del web eobunyola.cat

S'aprofita per recordar que segons les dades obtingudes un 22% dels ajuntaments de l'illa celebra els plens als matins (considerablement lluny de la majoria)[32].

[32] Suposant que tots els ajuntaments que manquen per contestar celebrin els plens als matins encara serien manco que aquells que els realitzen als vespres.

Insistint en la importància d'aquest punt han aparegut veus contràries a la decisió del batle a la premsa que complementen la versió dels fets apareguda a l'acta (figura 23):

CARTAS AL DIRECTOR

«Perquè a noltros mos cau bé»

Aquesta és la resposta del Sr. Batle de Bunyola, al primer ple de 8 de juliol a la pregunta que li va fer l'oposició, demanant els motius del canvi d'horari dels plens, que per mandat del nou equip de govern tindran lloc a les 10 h del matí.

Recordam la campanya electoral: «Vull ser un batle de tots i per a tots», les promeses d'honestedat, transparència, participació ciutadana... Però, en realitat, la conclusió, la frase que resumeix l'ideari del partit anomenat popular és aquesta: «perquè a noltros mos cau bé».

Els ciutadans tenen dret a assistir als plens del seu ajuntament. Que es facin a l'horari laboral, no ajuda gens a afavorir la transparència, ni la participació.

Els regidors de l'oposició intentaren consensuar un horari de matí que afectàs el menys possible al seu rendiment laboral.

Qualsevol feina implica compromís i responsabilitat. Crida l'atenció, que el Sr. Isern i el Sr. Estarellas, que es mouen al món de la docència, no valorin de quina forma incideix l'absentisme laboral en aquest camp. No oblidem que dels 13 regidors del consistori, n'hi ha 5 que és dediquen a la docència. Sembla que tots aquests arguments no importen al Sr. Batle, ni als seus regidors del seu popular partit, ni al tan ben remunerat segon tinent de batle (d'AVI).

Quina manca de respecte!

MARGARITA SALVÁ ADROVER
BUNYOLA ES MOU

Façana de l'Ajuntament de Bunyola.

Figura 23. Font: diari Última Hora (Juliol 2011)

En relació a la variable número 2 cal plantejar-se, existeix un sistema d'enregistrament a l'ajuntament? La resposta és no. En un intent de suplir aquesta mancança i facilitar la difusió de les sessions plenàries es va fer arribar una instància a la batlia demanant poder enregistrar-les. Al cap d'uns mesos va arribar la resposta (figura 24):

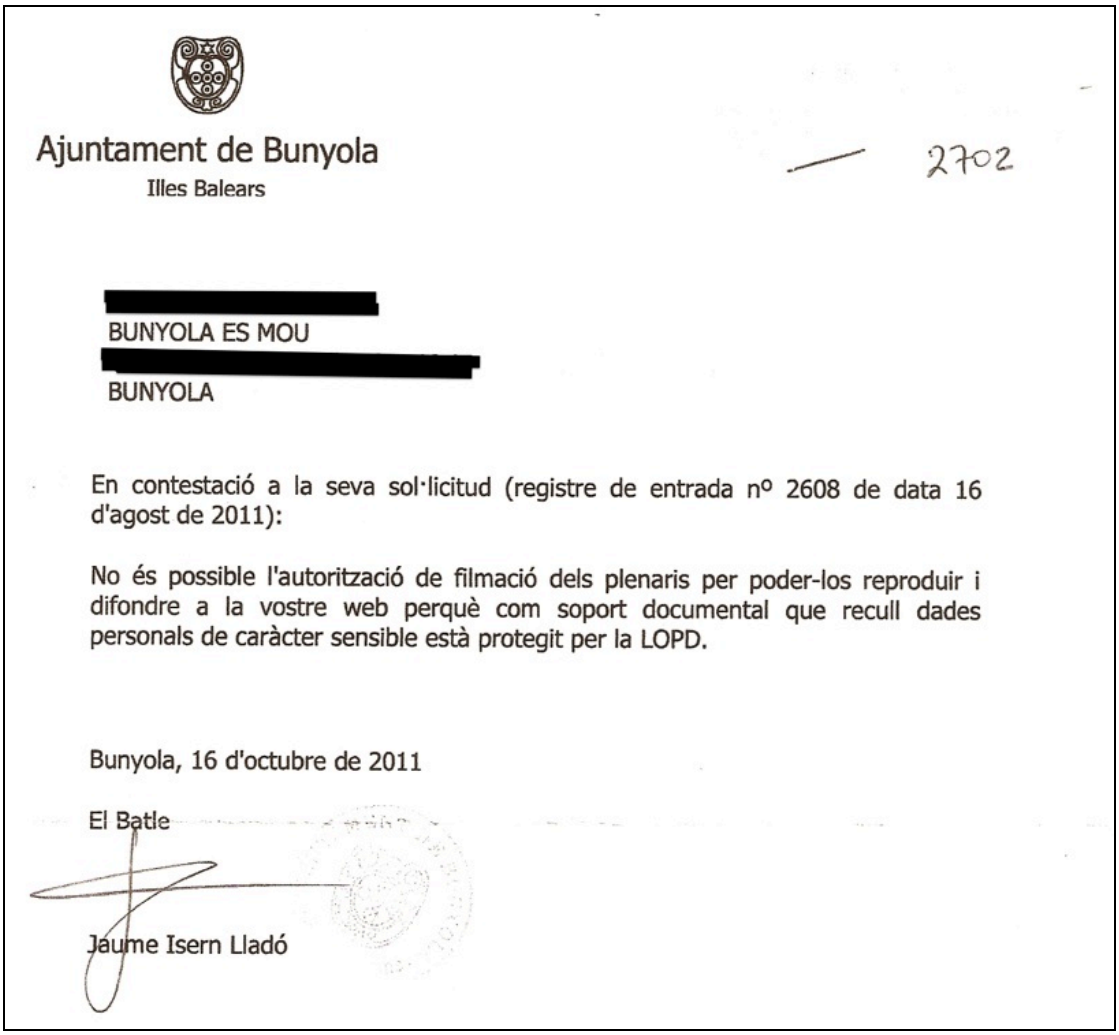

Ajuntament de Bunyola
Illes Balears

2702

[redacted]
BUNYOLA ES MOU
[redacted]
BUNYOLA

En contestació a la seva sol·licitud (registre de entrada nº 2608 de data 16 d'agost de 2011):

No és possible l'autorització de filmació dels plenaris per poder-los reproduir i difondre a la vostre web perquè com soport documental que recull dades personals de caràcter sensible està protegit per la LOPD.

Bunyola, 16 d'octubre de 2011

El Batle

Jaume Isern Lladó

Figura 24. Font: còpia de la contestació del batle a la sol•licitud del grup 15M (Bunyola es mou) demanant permís per poder filmar els plens

Pel que fa a la possibilitat dels mitjans de comunicació a enregistrar les sessions plenàries (encara que sigui de forma parcial) la resposta, en aquest cas, és afirmativa. Tot i ja no existir, dos vídeos de l'arxiu de Televisió de Mallorca poden donar constància d'aquest fet[33].

Arribats al punt de l'enregistrament per part del públic assistent la resposta és negativa. Un primer vídeo, de l'any 2008, evidencia la negativa del batle a deixar que es filmin els plens[34]. Un segon vídeo, de l'any 2012, va en la mateixa direcció i il•lustra també la connivència del secretari a la posició del president de la corporació[35]. Per tant, són ja dues legislatures on la pràctica d'aquest dret no és possible. Com es pot veure al vídeo, el batle no dóna cap referència normativa del per què

[33] http://www.youtube.com/watch?v=MUF_W1eEdPA i http://www.youtube.com/watch?v=Etp-E2XLUNU

[34] http://www.youtube.com/watch?v=QqO9hrglv5A

[35] http://www.youtube.com/watch?v=SQI-uFELLZ8

d'aquesta actitud. Es limita a dir que és necessària una autorització per poder fer-ho. Idò bé, en diverses ocasions s'ha fet arribar una sol•licitud per aconseguir-la però aquesta no arriba (basta mirar la figura 24). Dia 13/7/2012 es va entregar una nova instància al secretari i al batle demanant permís per filmar amb número de registre d'entrada 2332. Mentre s'escriuen aquestes línies la resposta encara no ha arribat. Entenc que després de tants mesos d'espera ja no apareixerà. Sigui com sigui, enregistrar els plens a Bunyola a títol personal no és possible. Intentar-ho és sinònim, com a mínim, d'expulsió per part de les forces de l'ordre (figura 25):

Por otra parte, el alcalde, Jaume Isern, interrumpió la sesión cuando una persona del público estaba grabando el pleno. Antes, le conminó a que dejara de grabar la sesión a lo que el aludido respondió que le dijera "en qué ley dice que no se puede grabar". Tras dos avisos, el alcalde interrumpió el pleno y ordenó a la Policía que le expulsara de la sala. En el pleno del pasado mes de mayo, la misma persona había intentado grabar y también fue expulsada.

Figura 25. Fragment de la notícia de Diario de Mallorca (13/07/2012)

En referència al reglament sobre gravacions als plens, Bunyola no disposa d'un document que ho reguli. En tot cas, es pot fer referència a les paraules expressades al ple de juliol de 2012: *"Som jo el que autoritz o no autoritz"*[36].

Per totes aquestes raons no existeix (re)difusió del plens. Per saber què hi passa, en cas de no poder assistir-hi, s'ha de fer ús de la informació que arriba a través del mitjans escrits de la figura 7 (en cas d'existir).

La darrera variable, existència d'un torn de precs i preguntes per part del públic assistent, va ser un tema de discussió durant una sessió plenària de 2012[37]. Els vots de l'equip de govern denegaren aquesta proposta.

Ha estat necessari recopilar informació durant un parell d'anys però, un pic obtingudes totes les

[36] Minut 2 del vídeo de juliol de 2012.

[37] Punt 15 de l'acta de la sessió del ple ordinari de 12/7/12.

variables (en aquest cas a través de canals distints a la versió oficial) la nota que correspon a l'ajuntament de Bunyola en termes de transparència als plens és minsa.

Assistir als plens no és, ni molt manco, garantia de tenir coneixement complet dels mecanismes de poder a la batlia. No obstant, personar-s'hi atorga al ciutadà l'opció de crear-se una opinió pròpia de diversos assumptes que han tengut lloc al municipi i s'han tractat. La polèmica sobre la continuïtat de l'hospital Joan March, la detenció de quatre persones per part de la Guàrdia Civil en el marc de les protestes contra el president de la comunitat autònoma o la pujada del sou del batle i del segon tinent de batle són exemples d'esdeveniments que han estat objecte de debat per part dels regidors[38] [39] [40] [41].

Amb tot, Bunyola s'afegeix al llistat de pobles on la pugna entre les possibilitats que atorga la Constitució (entre d'altres lleis) i la normativa local efectiva es tradueix en una limitació del marge d'actuació de tot ciutadà que vulgui saber què passa als plens i/o intervenir-hi.

[38] Acta de la sessió del ple ordinari de 10/05/12.

[39] http://dbalears.cat/actualitat/balears/jutgessa-veu-delicte-els-fets-bunyola-sino-manifestacio.html

[40] http://dbalears.cat/actualitat/balears/el-batle-de-bunyola-tindra-dedicacio-exclusiva-i-cobrara-35-000-com-a-molt.html

[41] http://www.elmundo.es/elmundo/2011/07/15/baleares/1310718523.html

9. Conclusions

Amb aquest treball s'ha intentat mesurar el grau de transparència de les sessions plenàries als ajuntaments de Mallorca. L'indicador presentat és una proposta que aspira a captar quines facilitats donen els consistoris illencs als individus que desitgen estar informats.

Tot un seguit de lleis, recomanacions i sentències, amb la carta magna com a text de referència, ofereixen la guia normativa a la que acollir-se. D'altra banda, les distintes teories sobre ciutadania mostren el rerefons ideològic a partir del qual es canalitzen diferents tipus de participació. No obstant, qui en darrera instància atorga o lleva drets són les figures que ostenten el poder a l'àmbit polític més proper. Posar-les a un mateix nivell i poder comparar-les era el que es pretenia.

Mostrats els resultats són diverses les valoracions a fer. Primerament, a partir d'una mostra de 40 pobles resulta difícil establir relacions de tipus estadístic entre les variables presentades. Per ventura a una altra província aquesta tasca seria adient però a l'àmbit que ens ocupa sembla agosarat. En tot cas, pareix oportú destacar que tots els ajuntaments que han assolit la màxima puntuació són d'un color diferent.

Una altra característica de l'indicador és la seva volatilitat. Sigui gran o petit, tot poble pot escalar amb facilitat posicions en matèria de transparència. Alguns ajuntaments així ho demostren. Fer ús de les noves tecnologies amb un simple canal de *youtube* que reprodueixi les sessions plenàries pot marcar una gran diferència. El mateix passa amb les altres variables: l'horari dels plens, la celebració d'un torn de precs i preguntes, la possibilitat de ser enregistrats pels ciutadans, etc. Cap d'aquestes qüestions implica un esforç gegantí. Posats a fer balanç, l'actitud dels batles és la peça essencial. Si es vol, es pot.

Una altra reflexió té a veure amb la tècnica emprada. Es deixa per a posteriors treballs l'ús d'instàncies per recopilar la informació oficial, amb les finalitats comparatives que això implicaria. No obstant, haver emprat correus electrònics ha servit per mesurar a títol personal el grau d'atenció que es rep en fer ús d'una finestreta digital.

Ara bé, allò a destacar té a veure amb la dicotomia que ha articulat aquestes pàgines: l'opció normativa (com han de ser les coses) i l'opció positiva (com són les coses). En el millor dels casos, rebre la informació completa del 100% dels ajuntaments de l'illa només implicaria tenir una visió parcial de la situació, la que ens donen els organismes de manera oficial. Només posant en pràctica

el que, en teoria, permet la llei és possible validar l'indicador presentat i integrar els dos vessants (tot i els riscos que, com s'ha vist, això ha suposat a ciutadans d'arreu de l'estat). Al present treball aquesta passa només s'ha fet a Bunyola, evidenciant un altre cas d'opacitat (en la línia dels indicats a l'apartat 4).

És per això que aquest estudi només representa un punt de partida. A l'espera d'explorar cada municipi aquestes línies clouen amb un desig: animar a tot aquell que ho vulgui a comprovar de primera mà de quins drets i deures efectius disposa com a ciutadà als plens del seu poble.

10. Bibliografia

Agència Espanyola de Protecció de Dades (2009). *Informe jurídic 0526/2009* [en línia]. <http://www.agpd.es/portalwebAGPD/canaldocumentacion/informes_juridicos/cesion_datos/common/pdfs/2009-0526_Publicaci-oo-n-en-internet-de-las-sesiones-plenarias-de-los-Ayuntamientos.pdf> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Camps, Victoria (2010). *Democracia sin ciudadanos*. Editorial Trotta. Madrid

Cohen, Joshua [1989] (2007). «Deliberación y legitimidad democrática». A: Melero, Mariano C (coordinador). *Democracia, deliberación y diferencia*. Cuaderno Gris. Madrid

Corts Generals (1978). *Constitució espanyola*. BOE, 29 de desembre de 1978, número 311, pàgines 29313-29424

Defensor del Poble (2012). *Recomendaciones y sugerencias 2012* [en línia]. <http://www.defensordelpueblo.es/es/Documentacion/Publicaciones/Recomendaciones/Documentos/Recomendaciones2012.pdf> [Consultat per darrera vegada: 10/06/2013]

Elster, Jon [1998] (2001). *La democracia deliberativa*. Editorial Gedisa. Barcelona

Govern de les Illes Balears (2005). *Guia de comunicació*. Vicepresidència i Conselleria de Relacions Institucionals. Direcció General de Comunicació.

Hammersley, M. i Atkinson, P. [1983] (2009). *Etnografía, métodos de investigación*. Editorial Paidós. Barcelona

Martí, José Luis (2006). *La república deliberativa, una teoría de la democracia*. Ediciones Marcial Pons. Madrid

Melero, Mariano C. (2007). *Democracia, deliberación y diferencia*. Cuaderno Gris. Madrid

Ministeri d'Administracions Públiques (1986). *Reial Decret 2568/1986, de 28 de novembre, pel que s'aprova el Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les Entitats Locals*. BOE, 22 de desembre de 1986, número 305, pàgines 41811-41832

Moreno Sardà, Amparo *et al.* (2012). *Mapa de les bones pràctiques de la comunicació pública local a Catalunya* [en línia]. <http://www.infoparticipa.cat/bones-practiques/index.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Navarro Yáñez, Clemente J. (2011). *Comunidades locales y participación política en España*. Centro de Investigaciones Sociológicas. Madrid

Peña, Javier (2008). «Nuevas perspectivas de la ciudadanía». A: Quesada, Fernando (coordinador). *Ciudad y ciudadanía, senderos contemporáneos de la filosofía política*. Editorial Trotta. Madrid

Prefectura d'Estat (1985). *Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local*. BOE, 3 d'abril de 1985, número 80, pàgines 8945-8964

Rubio Carracedo, José (2007). *Teoría crítica de la ciudadanía democrática*. Editorial Trotta. Madrid

Salas, Tomeu (2007). «Individualismo institucionalizado y subpolítica; ¿los ciudadanos del siglo

XXI?». A: *Indagaciones sobre la ciudadanía*. Riutort, Bernat (coordinador). Icaria editorial. Barcelona

Sandel, Michael [1982] (2000). *El liberalismo y los límites de la justicia*. Editorial Gedisa. Barcelona

Taylor, Charles [1989] (2006). *Fuentes del yo: la construcción de la identidad moderna*. Editorial Paidós. Barcelona

Transparency International España (2012). *Índice de Transparencia de los Ayuntamientos* [en línia]. <http://www.transparencia.org.es/ITA_2012/INDICE_ITA_2012.htm> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana (2009). *Sentència 42/2009 de 27 gener* [en línia]. <http://tsj.vlex.es/vid/-58946998> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Tribunal Suprem (2007). *Sentència 3468/2007 d' 11 maig* [en línia]. <http://www.poderjudicial.es/search/doAction?action=contentpdf&databasematch=TS&reference=492619&links=&optimize=20070614&publicinterface=true> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Wirth, Louis (1938). Urbanism as a way of life. *The American Journal of Sociology*, vol. 44, núm. 1, pp. 1-24. The University of Chicago Press

Material consultat

Clearly and simply. *Choropleth Maps with Excel* [en línia]. 07/06/2009. <http://www.clearlyandsimply.com/clearly_and_simply/2009/06/choropleth-maps-with-excel.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

El alcalde llama a la Guardia Civil para evitar la grabación de un pleno [en línia]. Nuevaalcarria.com. <http://nuevaalcarria.com/jprovincia/general/132662-el-alcalde-llama-a-la-guardia-civil-para-evitar-la-grabacion-de-un-pleno> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

El batle de Bunyola tindrà dedicació exclusiva i cobrarà 35.000 € com a molt [en línia]. Diari de Balears. 15/07/2011. <http://dbalears.cat/actualitat/balears/el-batle-de-bunyola-tindra-dedicacio-exclusiva-i-cobrara-35-000-com-a-molt.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

El PR pide al presidente del pleno que se disculpe por "engañar" sobre la grabación de los plenos [en línia]. Larioja.com. 08/03/2012. <http://www.larioja.com/20120308/local/nuestras-comarcas/rioja-pide-presidente-pleno-201203081740.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Esquerra Oberta de Bunyola. *Actes de sessions* [en línia]. <http://www.eobunyola.cat/?cat=5> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Expulsión por querer grabar el pleno del Ayuntamiento de Logroño [en línia]. Larioja.com. 02/03/2012. <http://www.larioja.com/20120302/local/nuestras-comarcas/expulsion-querer-grabar-pleno-201203020915.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears. *Batles i batlesses de Mallorca* [en línia].

<http://www.felib.es/organitzacio/batles/mallorca.ct.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Fueris, Enrique. *El alcalde de Bunyola podrá multiplicar por cuatro su sueldo* [en línia]. El Mundo. 15/07/2011. <http://www.elmundo.es/elmundo/2011/07/15/baleares/1310718523.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

G. Monroy, Santos. *El juez absuelve por falta de acusación al ciudadano denunciado por intentar grabar un pleno municipal* [en línia]. Miciudadreal.es. 29/11/2012. <http://www.miciudadreal.es/2012/11/29/el-juez-absuelve-por-falta-de-acusacion-al-ciudadano-denunciado-por-intentar-grabar-un-pleno-municipal> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Garfuskel. *El batle de Bunyola no deixa enregistrar un acte públic* [vídeo]. 15/07/2012. <http://www.youtube.com/watch?v=SQI-uFELLZ8> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Graba tu Pleno. *Vídeos de censuras de plenos* [en línia]. <http://www.grabatupleno.com/videos-censurando-ciudadanos-grabar-plenos.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Grabar los plenos del Ayuntamiento es legal [en línia]. Larioja.com. 08/03/2012. <http://www.larioja.com/20120308/local/nuestras-comarcas/grabar-plenos-permitido-201203081143.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Los diputados que jugaban a "Apalabrados" en la Asamblea tendrán que dar explicaciones [en línia]. ABC. 27/12/2012. <http://www.abc.es/local-madrid/20121227/abci-apalabrados-diputados-201212272156.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Manresa, Andreu. *El PP cierra la televisión pública de Mallorca* [en línia]. El País. 09/12/2011. <http://politica.elpais.com/politica/2011/12/09/actualidad/1323452049_798857.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Marcos, José. *Dos diputados del PP juegan al 'Apalabrados' en plena votación* [en línia]. El País. 28/12/2012. <http://ccaa.elpais.com/ccaa/2012/12/28/madrid/1356691225_945587.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Mateu, Jaume. *El ayuntamiento cobrará seis euros a cada vehículo que acceda a sa Comuna*. Diario de Mallorca. 13/07/2012

Moraga, Carmen. *Un alcalde de Guadalajara lleva a los tribunales a dos vecinas por grabar un pleno* [en línia]. Eldiario.es. 18/03/2013. <http://www.eldiario.es/politica/alcalde-Guadalajara-vecinas-tribunales-grabar_0_112339212.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Pol, Antoni. *La jutgessa no veu delicte en els fets de Bunyola, sinó una manifestació* [en línia]. Diari de Balears. 02/10/2012. <http://dbalears.cat/actualitat/balears/jutgessa-veu-delicte-els-fets-bunyola-sino-manifestacio.html> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Romero, Juan Carlos. *Espartinas saca adelante una normativa que restringe el derecho a informar del Pleno* [en línia]. Sevillaactualidad.com. 22/11/2012. <http://www.sevillaactualidad.com/provincia/17426-espartinas-saca-adelante-una-normativa-que-restringe-el-derecho-a-informar-del-pleno> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

RTVMallorca. *El batle de Bunyola s'apuja el sou* [vídeo]. 29/07/2011. <http://www.youtube.com/watch?v=Etp-E2XLUNU> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

RTVMallorca. *Ple de Bunyola* [vídeo]. 29/09/2009. <http://www.youtube.com/watch?v=MUF_W1eEdPA> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

Salvá, Margarita. *Perquè a noltros mos cau bé*. Diari de Balears. 31/07/2011

Sontrobadenca. *Plenari de novembre de 2008* [vídeo]. 12/11/2008. <http://www.youtube.com/watch?v=QqO9hrglv5A> [Consultat per darrera vegada: 19/05/2013]

11. Annex I

Horari dels plens: figures 26 i 27 (mida de la mostra: 40).

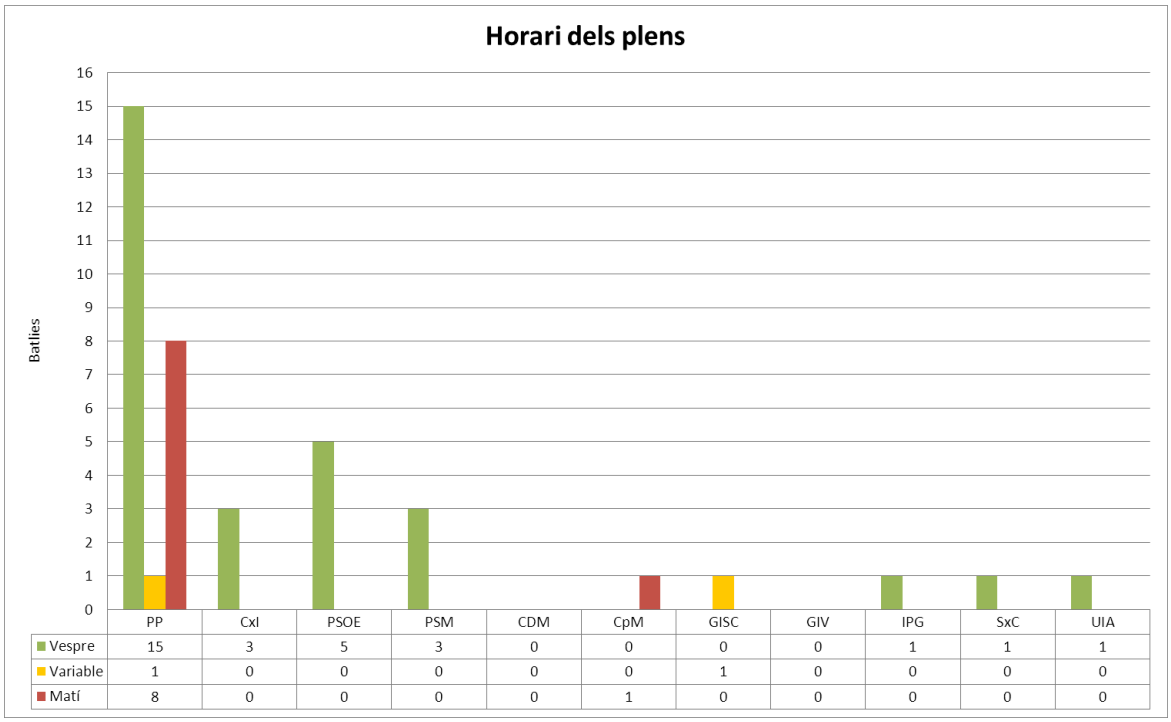

	PP	CxI	PSOE	PSM	CDM	CpM	GISC	GIV	IPG	SxC	UIA
Vespre	15	3	5	3	0	0	0	0	1	1	1
Variable	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Matí	8	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

Figura 26. Font: Elaboració pròpia

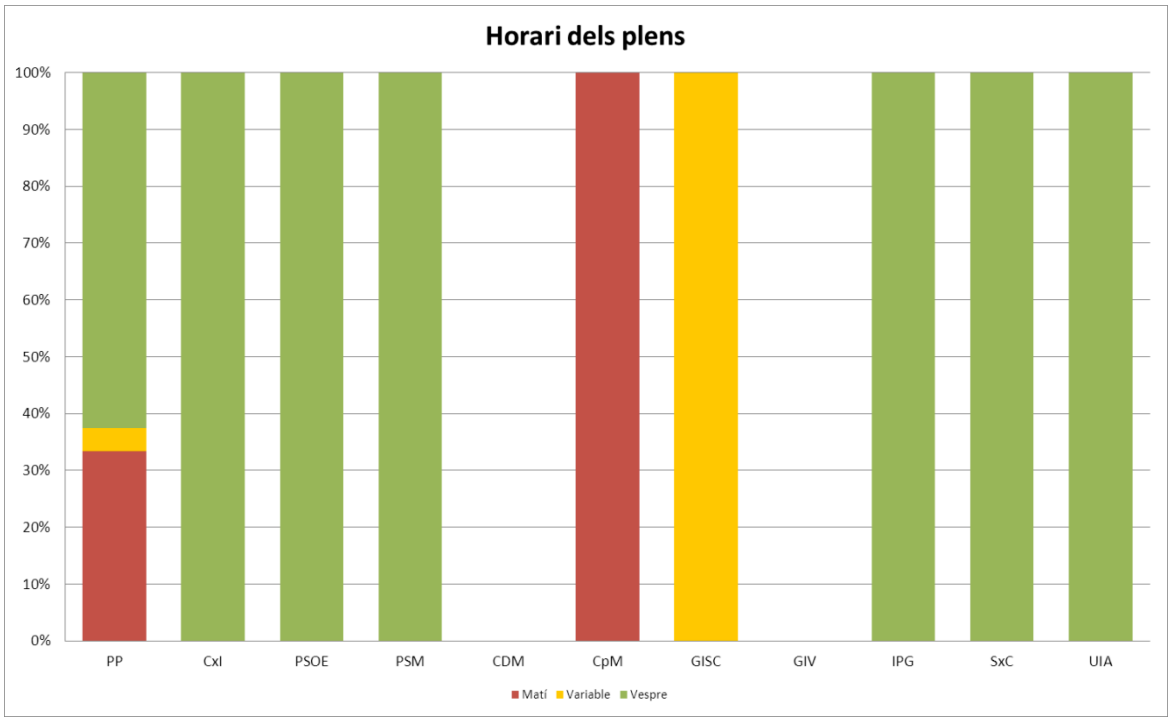

Figura 27. Font: Elaboració pròpia

Annex II

Sistema d'enregistrament a l'ajuntament: figures 28 i 29 (mida de la mostra: 40).

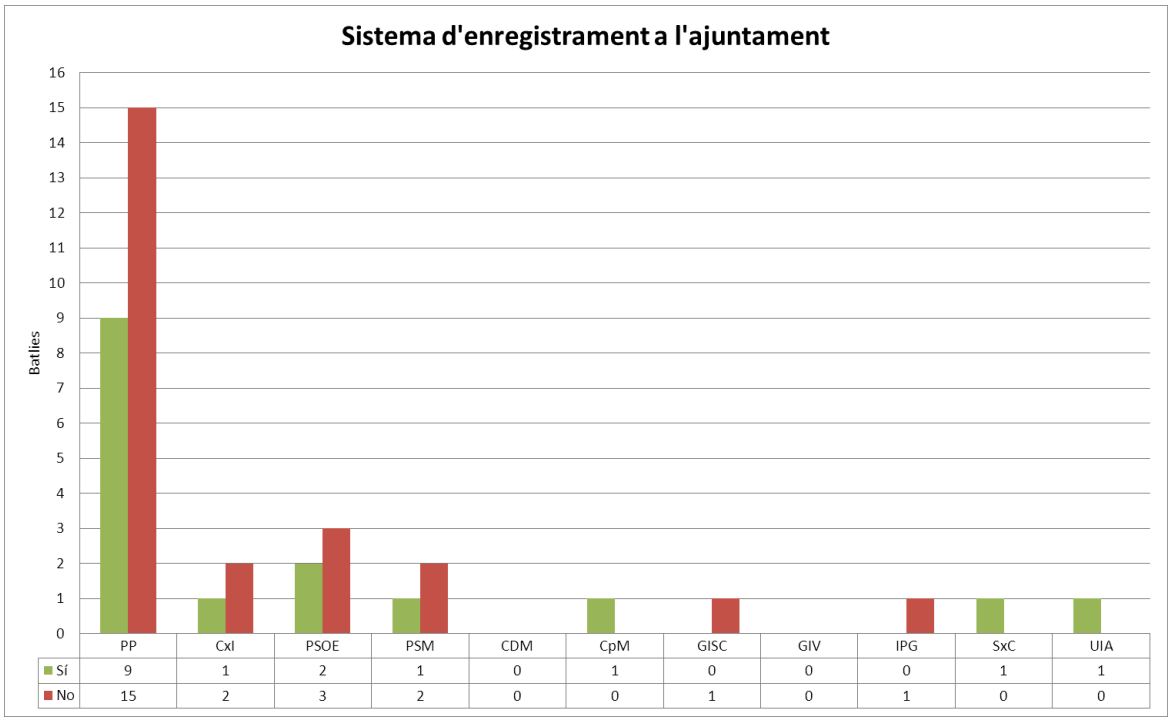

	PP	CxI	PSOE	PSM	CDM	CpM	GISC	GIV	IPG	SxC	UIA
Sí	9	1	2	1	0	1	0	0	0	1	1
No	15	2	3	2	0	0	1	0	1	0	0

Figura 28. Font: Elaboració pròpia

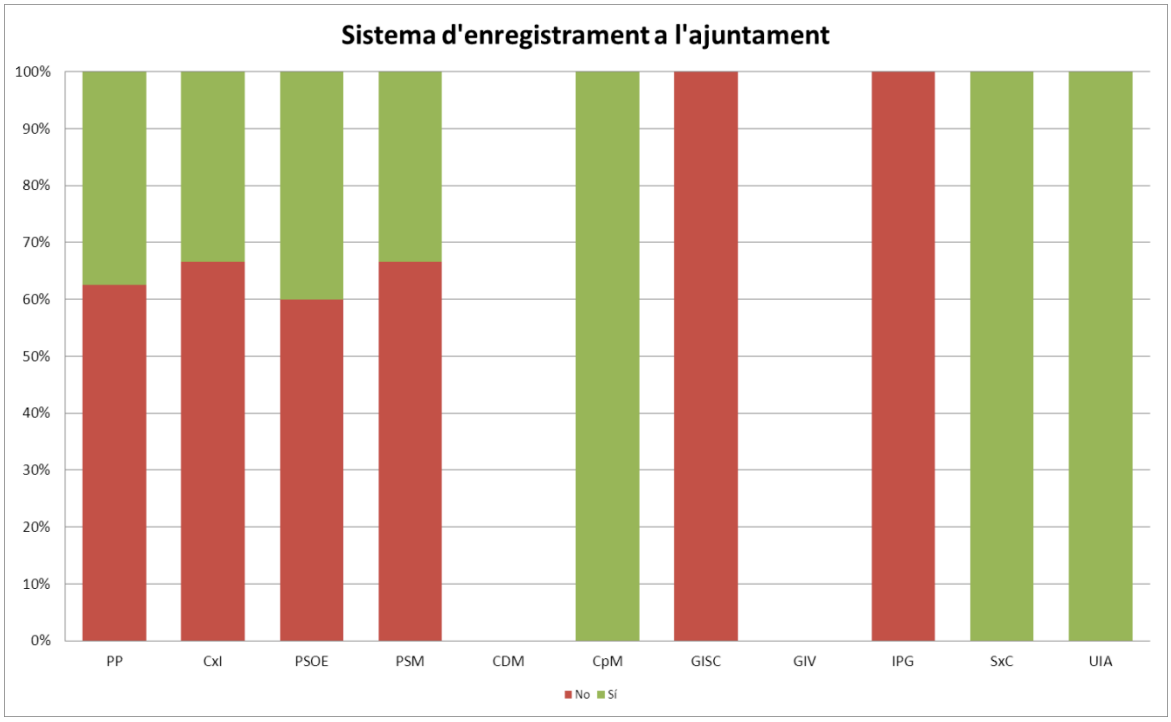

Figura 29. Font: Elaboració pròpia

Annex III

Possibilitat d'enregistrament per part dels mitjans de comunicació: figures 30 i 31 (mida de la mostra: 38).

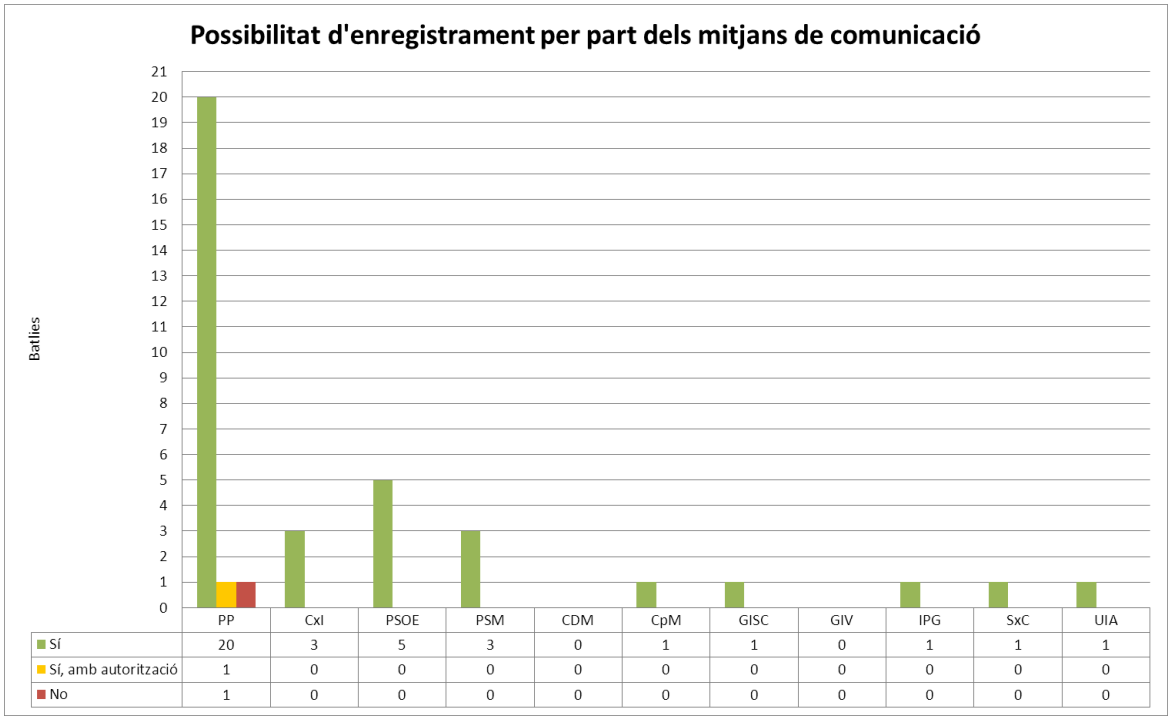

	PP	CxI	PSOE	PSM	CDM	CpM	GISC	GIV	IPG	SxC	UIA
Sí	20	3	5	3	0	1	1	0	1	1	1
Sí, amb autorització	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
No	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Figura 30. Font: Elaboració pròpia

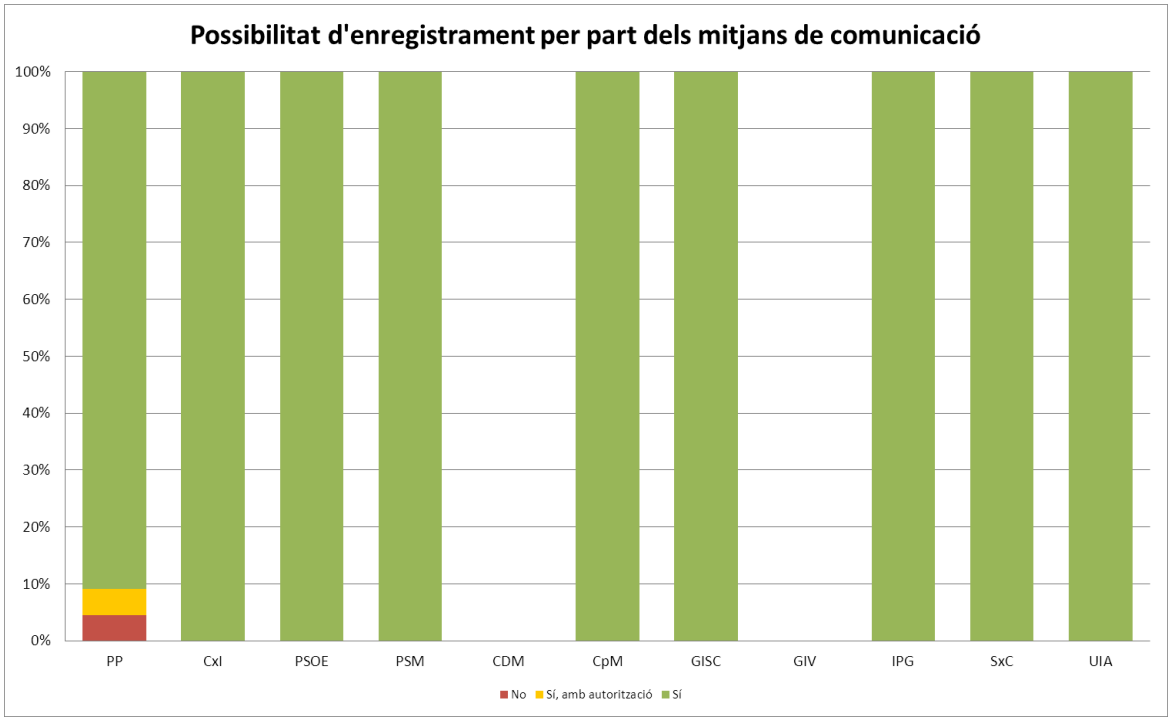

Figura 31. Font: Elaboració pròpia

Annex IV

Possibilitat d'enregistrament per part de particulars: figures 32 i 33 (mida de la mostra: 30).

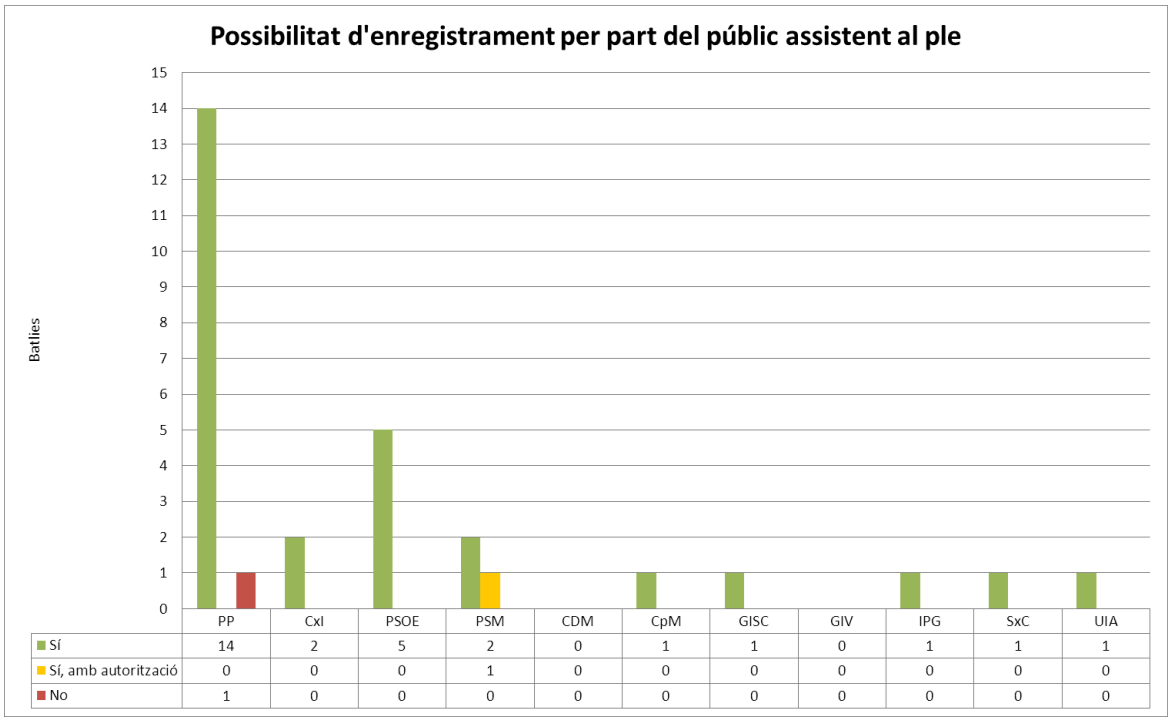

	PP	CxI	PSOE	PSM	CDM	CpM	GISC	GIV	IPG	SxC	UIA
Sí	14	2	5	2	0	1	1	0	1	1	1
Sí, amb autorització	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
No	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Figura 32. Font: Elaboració pròpia

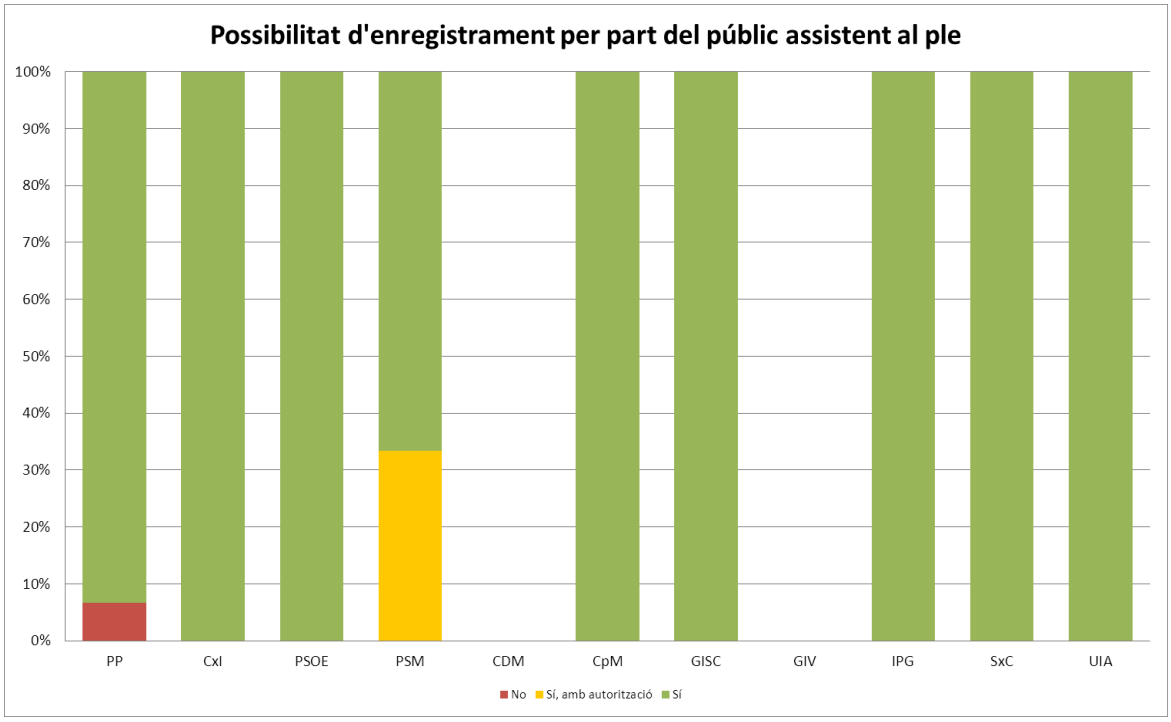

Figura 33. Font: Elaboració pròpia

Annex V

Existència d'un reglament sobre gravacions als plens: figures 34 i 35 (mida de la mostra: 39).

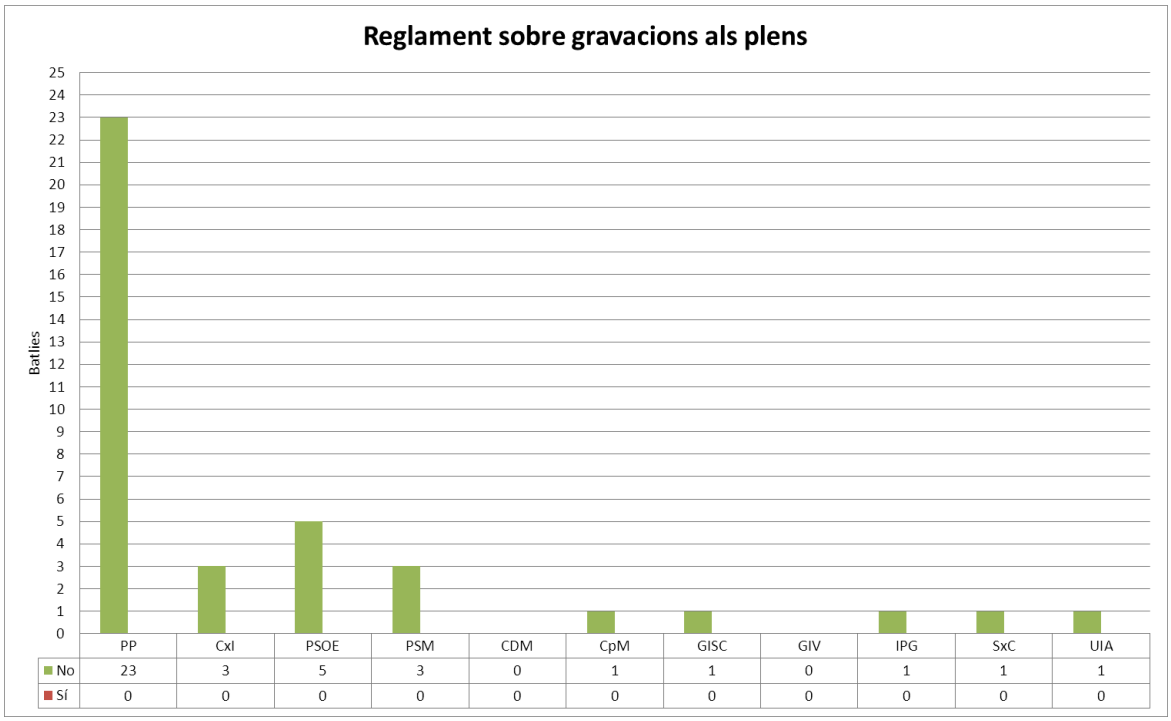

	PP	CxI	PSOE	PSM	CDM	CpM	GISC	GIV	IPG	SxC	UIA
No	23	3	5	3	0	1	1	0	1	1	1
Sí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Figura 34. Font: Elaboració pròpia

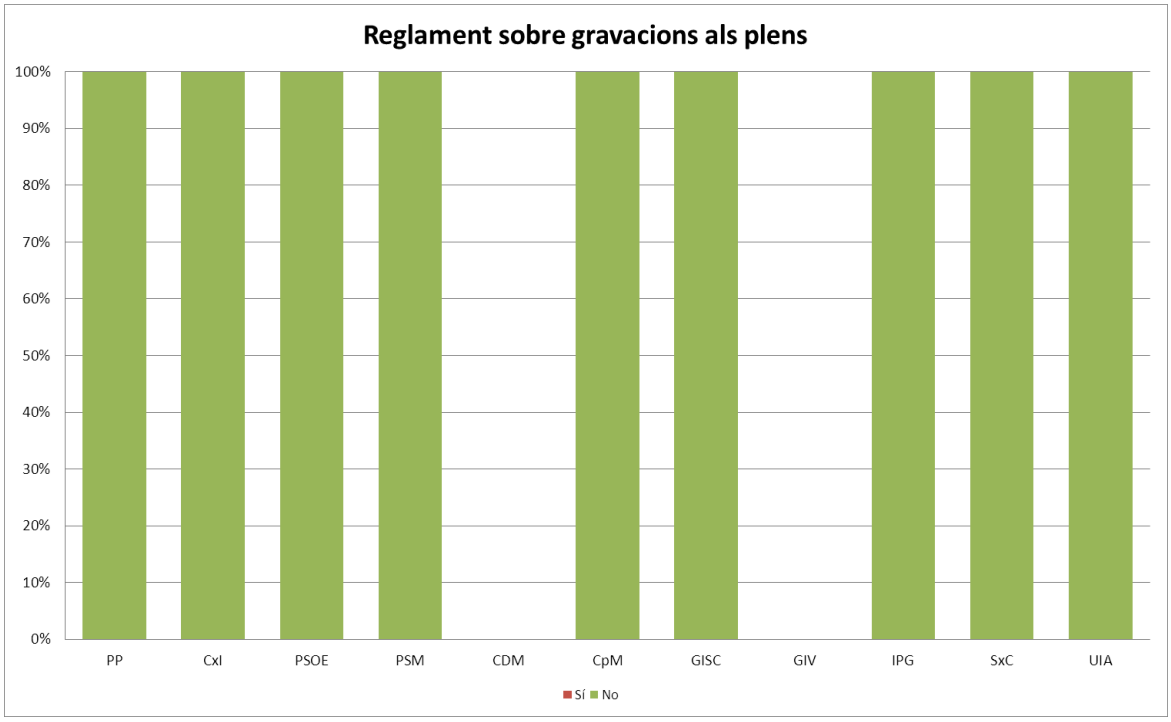

Figura 35. Font: Elaboració pròpia

Annex VI

(Re)difusió dels plens: figures 36 i 37 (mida de la mostra: 38).

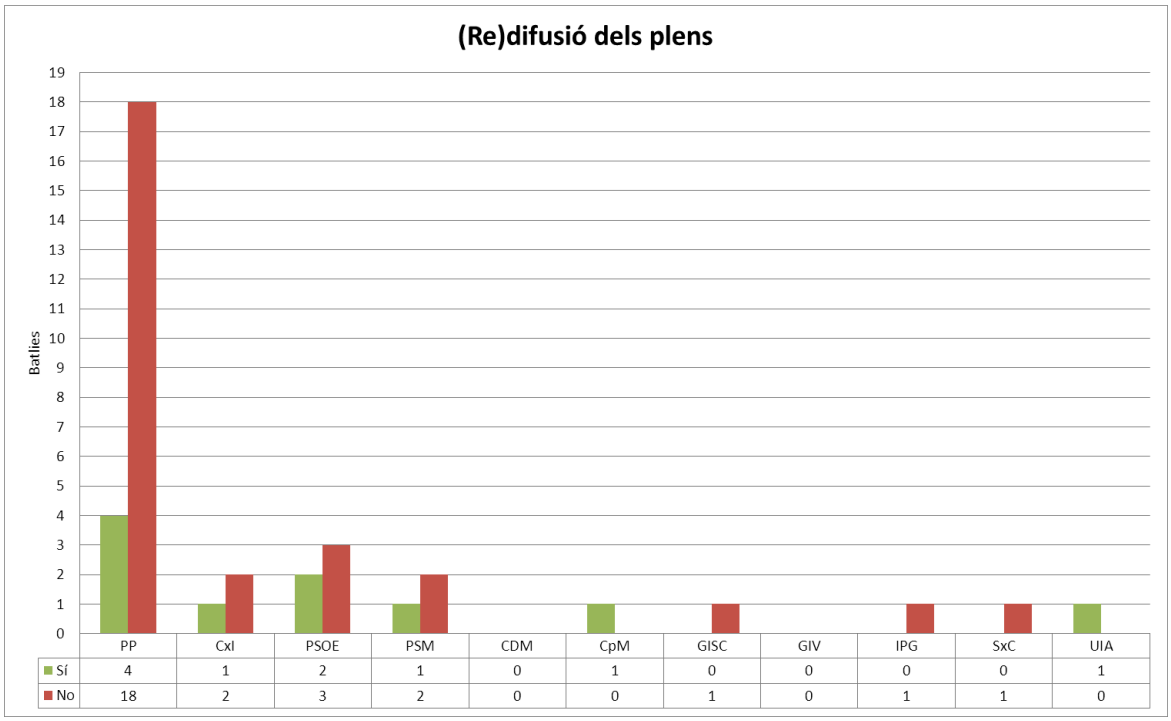

	PP	CxI	PSOE	PSM	CDM	CpM	GISC	GIV	IPG	SxC	UIA
Sí	4	1	2	1	0	1	0	0	0	0	1
No	18	2	3	2	0	0	1	0	1	1	0

Figura 36. Font: Elaboració pròpia

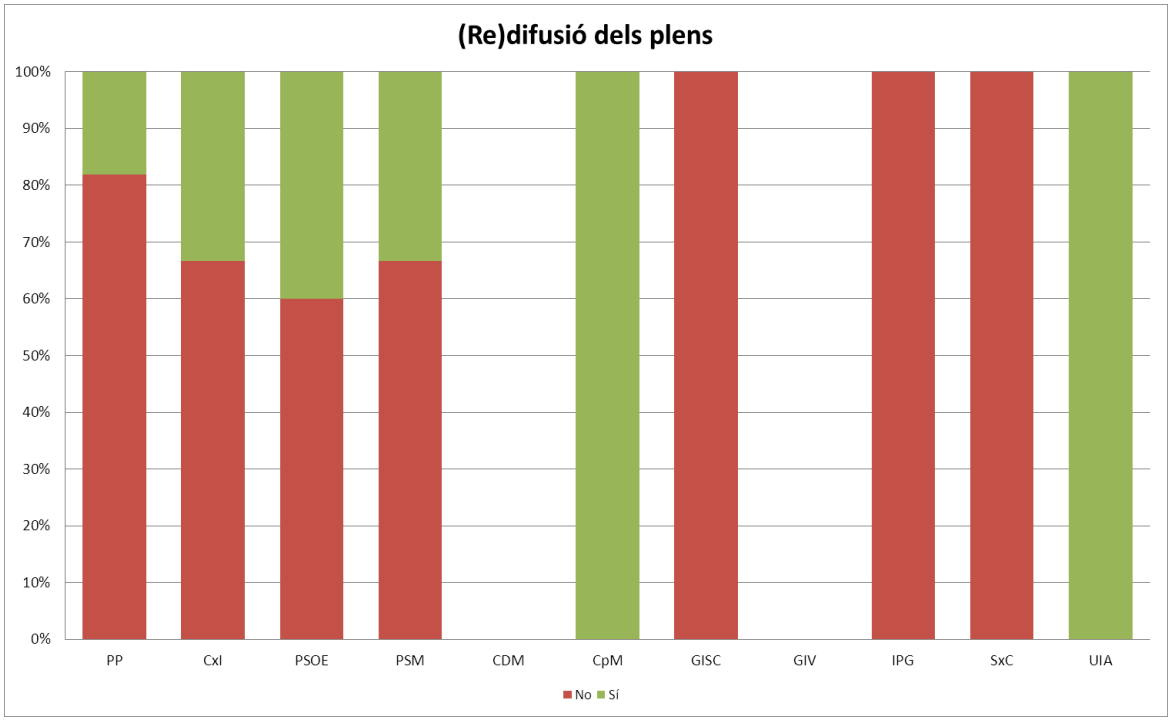

Figura 37. Font: Elaboració pròpia

Annex VII

Torn de precs i preguntes entre el públic assistent: figures 38 i 39 (mida de la mostra: 38).

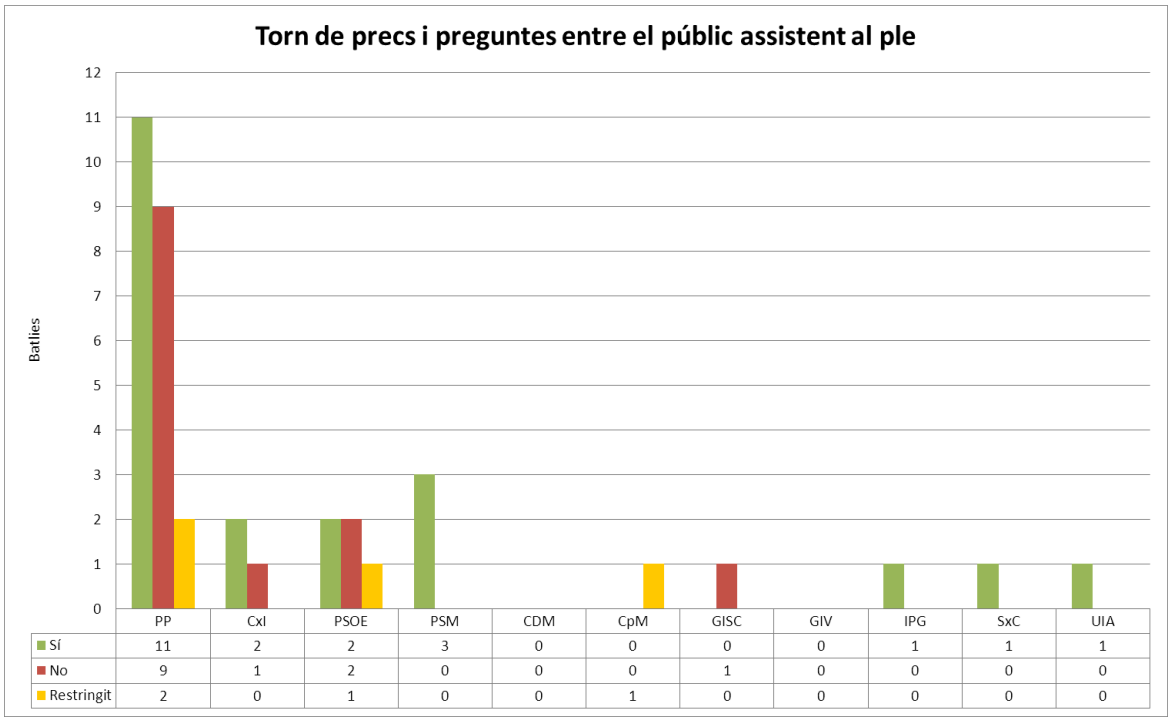

	PP	CxI	PSOE	PSM	CDM	CpM	GISC	GIV	IPG	SxC	UIA
Sí	11	2	2	3	0	0	0	0	1	1	1
No	9	1	2	0	0	0	1	0	0	0	0
Restringit	2	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0

Figura 38. Font: Elaboració pròpia

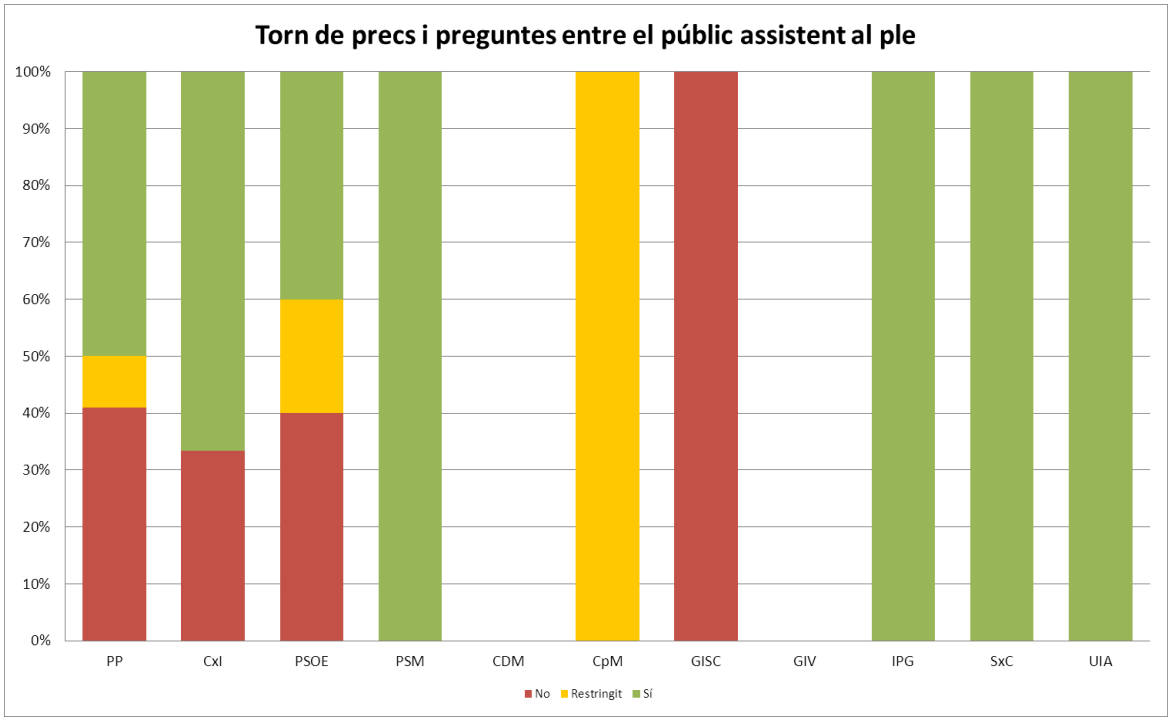

Figura 39. Font: Elaboració pròpia

Annex VIII

	Municipi	Població	Partit a la batlia	Dia dels plens	Freqüència	Matí/Vespre	Hora	Sistema audiovisual d'enregistrament	Enregistrament: Mitjans de comunicació	Enregistrament: Particulars
1	Alaró	5.401	PP	Dijous	Bimensual	Vespre	20:00 hivern - 20:30 estiu	No	Sí	Sí
2	Alcúdia	19.112	PP	Dijous	Bimensual	Matí	12:00	Sí (*de facto* amb la ràdio)	Sí	"No s'ha donat el cas a títol particular."
3	Algaida	5.116	PSOE	Dijous	Mensual	Vespre	21:00	No	Sí	Sí
4	Andratx	11.682	PP	Dijous	Bimensual	Variable	20:00 hivern - 13:00 estiu	Sí	Sí	"No s'ha donat mai el cas."
5	Ariany	876	CxI							
6	Artà	7.549	UIA	Dimarts	Mensual	Vespre	18:00 hivern - 20:00 estiu	Sí	Sí	Sí
7	Banyalbufar	593	CxI							
8	Binissalem	7.379	PP	Dilluns	Mensual	Vespre	20:00 hivern - 21:00 estiu	Sí	Sí	Sí
9	Búger	1.040	PP							
10	Bunyola	6.172	PP							
11	Calvià	51.462	PP							
12	Campanet	2.619	PSOE	Dilluns	Mensual	Vespre	20:00 hivern - 20:30 estiu	No	Sí	Sí
13	Campos	9.784	PP	Dijous	Bimensual	Vespre	19:00	Sí	Sí	Sí
14	Capdepera	11.929	PSOE	Dijous	Mensual	Vespre	20:00	Sí (*de facto* amb la ràdio)	Sí	Sí
15	Consell	3.677	PSOE	Dimarts	Bimensual	Vespre	20:30	Sí	Sí	Sí
16	Costitx	1.116	CxI	Dilluns	Bimensual	Vespre	19:00	No	Sí	Sí
17	Deià	773	PP	Divendres	Bimensual	Matí	9:30	No	Sí	"No s'ha donat el cas."
18	Escorca	276	PP	Dijous	Bimensual	Vespre	19:00	No	No	"No s'ha plantejat el cas."
19	Esporles	4.900	PSM	Dijous	Mensual	Vespre	20:00	Sí	Sí	Sí
20	Estellencs	378	PP	Divendres	Bimensual	Vespre	17:30 hivern - 19:30 estiu	No	Sí	Sí
21	Felanitx	18.225	PP							
22	Fornalutx	703	PP	Dijous	Mensual	Matí	13:00	No	"No s'ha plantejat."	"Ningú l'ha sol·licitat."
23	Inca	29.321	PP							
24	Lloret de Vistalegre	1.295	PP	Divendres	Bimensual	Vespre	20:00	No	Sí	"No s'ha donat el cas que ho hagin demanat."
25	Lloseta	5.750	PSOE	Dilluns	Bimensual	Vespre	21:00	No	Sí	Sí
26	Llubí	2.302	PP	Dilluns	Mensual	Vespre	20:00	No	Sí	Sí
27	Llucmajor	36.681	PP	Dimecres	Mensual	Matí	12:00	No (però està previst)	Sí	Sí
28	Manacor	40.859	CpM	Dilluns	Mensual	Matí	11:30	Sí	Sí	Sí
29	Mancor de la Vall	1.285	PP	Dimecres	Bimensual	Vespre	17:30	No	Sí	Sí
30	Maria de la Salut	2.187	PP	Dilluns	Bimensual	Vespre	21:00	Sí (enregistrament de veu)	Sí	No
31	Marratxí	33.883	PP	Dimarts	Mensual	Matí	9:00	Sí	Sí, amb autorització	"No està contemplat."
32	Montuïri	2.817	PP	Dijous	Bimensual	Vespre	20:00	No	Sí	Sí
33	Muro	7.001	CDM							
34	Palma	404.681	PP	Dijous	Mensual	Matí	10:00	Sí	Sí	NS/NC
35	Petra	2.928	PSM	Dijous	Mensual	Vespre	21:30	No	Sí	Sí
36	Pollença	16.981	PP	Dijous	Mensual	Vespre	20:00	Sí (*de facto* amb la ràdio)	Sí	Sí
37	Porreres	5.531	CxI	Dilluns	Bimensual	Vespre	20:00	Sí	Sí	Sí
38	Puigpunyent	1.938	IPG	Dimarts	Mensual	Vespre	20:30	No	Sí	Sí
39	Sa Pobla	12.831	PP							
40	Sant Joan	1.958	PP	Dimecres	Bimensual	Vespre	20:00 hivern - 21:00 estiu	No	Sí	Sí
41	Sant Llorenç des Cardassar	8.841	GISC	Dijous	Bimensual	Variable	13:00 o 20:00	No	Sí	Sí
42	Santa Eugènia	1.595	PP	Dimarts	Bimensual	Vespre	18:00	No	Sí	Sí
43	Santa Margalida	11.626	SxC	Dilluns	Mensual	Vespre	21:00 hivern - 20:00 estiu	Sí	Sí	Sí
44	Santa María del Camí	6.176	PSM	Dijous	Bimensual	Vespre	21:00	No	Sí	Sí, amb autorització
45	Santanyí	12.823	PP							
46	Selva	3.620	PP	Dimarts	Bimensual	Matí	13:30	No	Sí	Sí
47	Sencelles	3.155	CxI	Dijous	Bimensual	Vespre	19:00 hivern - 20:00 estiu	No	Sí	"No s'ha donat el cas."
48	Ses Salines	5.234	PP	Dimecres	Bimensual	Vespre	20:00	No	NS/NC	NS/NC
49	Sineu	3.619	CxI							
50	Sóller	14.075	PP	Dimarts	Bimensual	Matí	13:00	Sí (de moment només veu)	Sí	Sí (sempre que hi hagi un responsable)
51	Son Servera	12.286	PSOE							
52	Valldemossa	2.037	GIV							
53	Vilafranca de Bonany	2.989	PP	Dimarts	Bimensual	Vespre	20:00	No	Sí	Sí

Annex IX

	Municipi	Reglament sobre gravacions	Redifusió dels plens	Com?	Instàncies Entregades	Instàncies Contestades
1	Alaró	No	No		NS/NC	NS/NC
2	Alcúdia	No	Sí	Ràdio municipal	10022	NS/NC
3	Algaida	No	No		50	50
4	Andratx	No	No		NS/NC	NS/NC
5	Ariany					
6	Artà	No	Sí	Ràdio	NS/NC	"Totes s'han contestat."
7	Banyalbufar					
8	Binissalem	No	No		NS/NC	"Totes estan contestades."
9	Búger					
10	Bunyola					
11	Calvià					
12	Campanet	No	No		NS/NC	"No hi ha cap pregunta sense contestar"
13	Campos	No	NS/NC		4893	4893 (tramitades)
14	Capdepera	No	Sí	Ràdio	NS/NC	NS/NC
15	Consell	No	No		NS/NC	NS/NC
16	Costitx	No	No		NS/NC	"Potser en queden un 10%." (sense contestar)
17	Deià	No	No		640	"Normalment es contesten totes."
18	Escorca	No	No		43	43
19	Esporles	No	No	"Està previst transmetre els plens via plana web."	NS/NC	"En principi intentam contestar-ho tot, bé per escrit, telefònicament, via mail o en persona."
20	Estellencs	No	No		NS/NC	"Totes o la majoria estan contestades."
21	Felanitx					
22	Fornalutx	No	No		NS/NC	NS/NC
23	Inca					
24	Lloret de Vistalegre	No	No		NS/NC	"Es contesten totes."
25	Lloseta	No	Sí	Canal de "Sa Lliga" de Lloseta a Youtube	1939	1939
26	Llubí	No	NS/NC		2401	2401
27	Llucmajor	No	No	"Tenim previst per d'aquí poc temps disposar d'un sistema per enregistrar els Plens."	NS/NC	"Normalment totes les instàncies es contesten."
28	Manacor	No	Sí	Youtube	9618	NS/NC
29	Mancor de la Vall	No	No		NS/NC	"Totes es contesten."
30	Maria de la Salut	No	No		NS/NC	"Referent a requeriments d'informació i altres similars, estan totes contestades, es miren de contestar dins el plaç reglamentari."
31	Marratxí	No	Sí	Ràdio municipal de Marratxí	NS/NC	"Totes les presentades han estan contestades dins termini."
32	Montuïri	No	No		NS/NC	NS/NC
33	Muro					
34	Palma	No	Sí	Internet	NS/NC	NS/NC
35	Petra	No	Sí	"Una associació local a través de Youtube."	NS/NC	NS/NC
36	Pollença	No	Sí	Ràdio Pollença	9604	NS/NC
37	Porreres	No	Sí	Porreres TV	NS/NC	NS/NC
38	Puigpunyent	No	No		2075	"S'han contestades més d'un 90%."
39	Sa Pobla					
40	Sant Joan	No	No		NS/NC	NS/NC
41	Sant Llorenç des Cardassar	No	No		4470	NS/NC
42	Santa Eugènia	No	No		NS/NC	NS/NC
43	Santa Margalida	No	No		NS/NC	NS/NC
44	Santa María del Camí	No	No		2000 (aprox.)	2000 (aprox.)
45	Santanyí					
46	Selva	No	No		NS/NC	NS/NC
47	Sencelles	No	No		2083	NS/NC
48	Ses Salines	NS/NC	No		NS/NC	NS/NC
49	Sineu					
50	Sóller	No	No		68	68
51	Son Servera					
52	Valldemossa					
53	Vilafranca de Bonany	No	No		NS/NC	"Totes es contesten."

Annex X

	Municipi	Torn de precs i preguntes	Publicació de les actes	Lloc de publicació de les actes	Data d'entrega de les respostes
1	Alaró	Sí	"Una vegada hagin estat aprovades pel ple el sen demà, el problema és que a vegades anam amb retard amb les aprovacions a causa del volum de feina del secretari."	Plana web municipal	21/01/2013
2	Alcúdia	Seguint la normativa, sobre temes d'interès municipal i sota la potestat de la batlessa	"El més aviat possible."	Tauló d'edictes i plana web municipal	09/04/2013
3	Algaida	No	"Cada mes es publica l'acta de la sessió del més passat."	Internet	07/12/2012
4	Andratx	No	"Un mes, més o manco."	Pàgina web	29/01/2013
5	Ariany				
6	Artà	Sí (s'ha de demanar amb temps i forma)	"El més aviat possible."	Web municipal	18/12/2012
7	Banyalbufar				
8	Binissalem	Sí	"Més del que voldriem."	Pàgina web de l'ajuntament	22/01/2013
9	Búger				
10	Bunyola				
11	Calvià				
12	Campanet	Restringit ("En ocasions.")	"En unes setmanes."	Tauló d'edictes i plana web municipal	18/01/2013
13	Campos	No	"6 dies."	Tauler d'anuncis	21/01/2013
14	Capdepera	No	"1 mes."	Ajuntament	05/03/2013
15	Consell	Sí	"Tres setmanes."	Ajuntament	05/03/2013
16	Costitx	No	"Es trameten al govern als quinze dies."	Si és necessari al BOIB	06/03/2013
17	Deià	NS/NC	"Apartir de la seva aprovació en el següent plenari."	Pàgina web de l'ajuntament	05/03/2013
18	Escorca	No	"El termini legalment establert."	Tauló d'edictes	18/01/2013
19	Esporles	Sí	"Una setmana més o manco."	Plana web i convocatòria també a facebook	21/01/2013
20	Estellencs	Sí (quan el ple ha acabat)	"15 dies."	Tauler d'anuncis	05/03/2013
21	Felanitx				
22	Fornalutx	Sí (en acabar el ple)	"D'acord amb la llei, abans de sis dies."	Tauler d'edictes d'ajuntament	07/12/2012
23	Inca				
24	Lloret de Vistalegre	Sí (als plens ordinaris)	NS/NC	Pàgina web	18/01/2013
25	Lloseta	Sí (fora d'acta)	"Entre una setmana i deu dies."	Al web municipal	11/01/2013
26	Llubí	Sí (en sol·licitar-ho als regidors)	"Uns dies després de la seva aprovació."	Tauler d'edictes d'ajuntament i web municipal	21/01/2013
27	Llucmajor	No	"S'aproven a la sessió plenària següent a la celebració i posteriorment es publiquen."	Tauló d'anuncis de l'ajuntament	21/01/2013
28	Manacor	Restringit (Federacions de veïns)	"Més o manco un mes."	Pàgina web de l'ajuntament	21/01/2013
29	Mancor de la Vall	No	"Després de cada ple."	"Revista Montaura"	23/01/2013
30	Maria de la Salut	Sí (en acabar el ple)	"S'aproven al següent ple i després es publiquen a la pàgina web de l'ajuntament."	Pàgina web de l'ajuntament	21/01/2013
31	Marratxí	Restringit ("No. Pot intervenir prèvia sol·licitud per escrit i entregada a l'Ajuntament.")	"El que reglamentàriament està estipulat."	Resum al web, tauló d'anuncis, Delegació de Govern, Consell, Conselleria Administracions Públiques	
32	Montuïri	No	"1 setmana."	Ajuntament i Revista Local	05/12/2012
33	Muro				
34	Palma	No	"Dos dies."	Pàgina web	12/03/2013
35	Petra	Sí	"Quan s'ha aprovades definitivament pels regidors d'un a dos mesos, segons la sessió plenària vinent."	Pàgina web	22/01/2013
36	Pollença	Sí	NS/NC	Ajuntament	05/12/2012
37	Porreres	Sí (els ciutadans han de demanar-ho 24h abans)	"Després d'haver-se aprovat definitivament en el següent plenari."	Internet i tauló d'anuncis	17/12/2012
38	Puigpunyent	Sí	"1 mes."	Ajuntament	22/01/2013
39	Sa Pobla				
40	Sant Joan	No	"Uns 10 dies."	Tauler d'edictes de l'ajuntament	06/03/2013
41	Sant Llorenç des Cardassar	No	"Uns dos mesos."	Internet	14/12/2012
42	Santa Eugènia	Sí (si es sol·licita 48h abans)	"1 mes."	Web municipal	13/12/2012
43	Santa Margalida	Sí	"Depèn de la feina"	Internet	06/12/2012
44	Santa Maria del Camí	Sí	"Depèn, no tenim un dia establert per tal que es publiquin les actes."	Tauló d'anuncis de l'ajuntament i pàgina web	14/12/2012
45	Santanyí				
46	Selva	Sí	"Les actes són aprovades a la propera sessió i llavors són públiques."	Tauló d'anuncis i pàgina web	28/01/2013
47	Sencelles	Sí (aixecada la sessió)	"Les actes s'elaboren els dies subsegüents a la celebració del Ple, i es reparteixen als regidors per procedir a la seva aprovació, si cal, a la següent sessió plenària."	No es publiquen però poden ser consultades a l'ajuntament	05/03/2013
48	Ses Salines	Restringit (Associacions)	NS/NC	NS/NC	11/03/2013
49	Sineu				
50	Sóller	Sí	"Es publiquen els extractes del ple dins del termini de 6 dies, segons marca la llei."	Tauler d'anuncis	23/01/2013
51	Son Servera				
52	Valldemossa				
53	Vilafranca de Bonany	No	"El més aviat possible"	Pàgina web	11/12/2012